

LAPSEN HYVÄ ARKI-HANKE 1.3.2009-31.10.2011

**Lasten ja perheiden tukeminen heidän kehitysympäristöissään
Pohjoisen alueen Kaste (PaKaste) - Pohjois-Pohjanmaan osahanke
(Hankkeen tunnistus 029/HTO/KH/2009)**

Selvitys hankkeen etenemisestä 1.11.2010.-30.4.2011

Sisältö

Tiivistelmä

1. Hankkeen tavoitteet ja organisoituminen	4
1.1 Tavoitteet ja odotetut vaikutukset	4
1.2 Hallinnointi ja toimijat	5
1.3 Hankeen organisoituminen kehittämisalueilla	6
2. Kehittämistyön toteutuminen 1.11.2010-30.4.2011	7
2.1 Tuetun prosessikehittämisen malli ja ajankohtaisfooromit	7
2.2 Koillismaan kehittämisalue	8
2.2.1 Kehittämissuunnitelma	9
2.2.2 Kehittämistyön tavoitteet ja painopisteet	9
2.2.3 Koulutusprosessit	14
2.3 Kallio-Selänteen kehittämisalue	15
2.3.1 Kehittämissuunnitelma	15
2.3.2 Kehittämistyön tavoitteet ja painopisteet	16
2.3.3 Koulutusprosessit	20
3. Alueellisen kehittäjäverkoston toiminta ja yhteistyö tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa	21
4. Muu verkostoyhteistyö	23
5. Selvitys henkilöstön sekä koulutus- ja asiantuntijapalveluiden käytöstä	24
6. Tiedottaminen, verkkoympäristöt ja julkaisutoiminta	26

Liitteet:

- Liite 1. Hanketyöntekijöiden tiimipalaverit ja kehittämispäivät
- Liite 2. Hankeorganisaatiokaavio
- Liite 3. Koillismaan palaverit ja käsitellyt asiat
- Liite 4. Kallio-Selänteen palaveri ja käsitellyt asiat
- Liite 5. Hankkeeseen kytkeytyvät opinnäytetyöt
- Liite 6. Selvitys koulutus- ja asiantuntijapalveluiden käytöstä Koillismaa
- Liite 7. Selvitys koulutus- ja asiantuntijapalveluiden käytöstä Kallio-Selänteen alue

Tiivistelmä

Lapsen hyvä arki-hanke on Pohjoisen alueen Kasteen (PaKaste - Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveyspalvelut - kehittämisrakenne ja toimintamalli) hankekokonaisuuden osahanke. Hanke toteutetaan Pohjois-Pohjanmaalla 11 kunnan ja kuntayhtymän alueella. Näitä ovat Kuusamo, Posio, Taivalkoski, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio (Alavieska, Nivala, Sievi, Ylivieska) ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänne (Haapajärvi, Kärsämäki, Pyhäjärvi, Reisjärvi). Kuntatoimijoiden lisäksi

mukana on seurakuntien ja järjestöjen lapsiperhepalveluiden henkilöstöä sekä asiakkaiden edustus. Hankkeessa työskentelee kokopäivätoimisena projektipäällikkönä Aira Vähärautio, jonka palkkamenoista 50 % tulee Poske:n Pohjois-Pohjanmaan yksikön perusrahoituksesta. Koillismaan kokopäivätoimisena kehittämiskoordinaattorina työskentelee Anu Määttä ja Kallio-Selänteen alueella vastaavasti Kirsi Anttila. Seurantajakson aikana hankkeessa on työskennellyt lisäksi kasvatuspsykologian maisteriopiskelija harjoittelija Elina Kattilakoski.

Hankkeen päätavoitteena on lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä lasten ja perheiden palvelujen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen. Tähän liittyen tavoitteena on kehittää moniammatillista kumppanuutta ja uusia toimintamalleja, kasvatuskumppanuuden rakentumista ja vanhemmuuden tukemista, asiakkaan osallisuuden vahvistamista, varhaista tukea ja tunnistamista sekä vahvistaa henkilöstön ammatillista osaamista ja tehdä tiivistä yhteistyötä alan tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Seurantajakson aikana on saatu päätökseen uusien työorientaatioiden vahvistamista tukevat koulutukselliset (moniammatillisuus, pedagogisesta johtaminen, Huoli-puheeksi, kasvatuskumppanuus) ja konsultatiiviset (esim. Vasu-työskentely) prosessit kaikilla alueilla. Kehittämisalueiden keskeisten prosessien ja pilotoitavien uusien työmallien kokeilu- ja mallinnusprosessit ovat edenneet suunnitellusti. On käynnistetty ProcessQuide-mallinnukset kolmen kehittämisprosessin osalta: Koillismaan 4-vuotistarkastus, Sievin siirtymävaiheen kumppanuusprosessi (päivähoito, sivistystoimen esiopetus, neuvola, erityistyöntekijät, ev.lut.seurakunnan ja MLL:n paikallisyhdistys) ja perheiden vertaisryhmätoiminnan mallinnus Selänteellä. Koillismaan kehittämiskoordinaattori on käynnistänyt kasvatuskumppanuuskouluttajien mentoroivan vertaisverkostotoiminnan. Kallio-Selänteen alueella on kehitetty mm. moniammatillisia ja monitoimijaisia perhetyön malleja, Vasu-työskentelyä ja vahvistettu työntekijöiden menetelmällistä osaamista. Kaikilla alueilla on toteutettu ajankohtaisfoorumeita, joissa on levitetty kehittämistyön tuloksia ja jaettu kehittämiskokemuksia. Lisäksi on tehty aktiivista yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa.

Verkostoitumista muiden PaKaste-osahankkeiden ja paikallisten Kaste-hankkeiden kanssa on jatkettu hyödyntäen vastavuoroisesti asiantuntija- ja kehittämisosaamista. Kallio-Selänteen alueella on osallistuttu THL:n LapsiYtyä-hankkeen tekemään tutkimukseen. Osahanke on osallistunut PaKaste2-jatkohankesuunnitelman laatimiseen Pohjois-Pohjanmaan osalta.

1. Hankkeen tavoitteet ja organisoituminen

1.1 Tavoitteet ja odotetut vaikutukset

Lapsen hyvä arki-hanke on Pohjoisen alueen Kasteen (PaKaste - Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveystalvet - kehittämisrakenne ja toimintamalli) hankekokonaisuuden osahanke. Hankekokonaisuus pohjautuu elinkaarimallin mukaiseen ajatteluun. Se muodostuu

neljästä erillisestä osahankkeesta, joiden päämääränä on rakentaa KASTE -ohjelmakauden aikana yhteinen sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisrakenne ja toimintamalli Pohjois-Suomeen.

Lapsen hyvä arki-osahanke tuottaa kehittämisrakennekokonaisuuteen lasten ja perheiden palvelujen kehittämisen osion Pohjois-Pohjanmaalle varhaiskasvatuksen substanssista käsin. Hankkeen pyrkimyksenä on kehittämistyön avulla purkaa sektoroitunutta työkulttuuria lasten ja perheiden palvelujen toteuttamisessa, ja näin vahvistaa elinkaarimallin mukaista lasten ja perheiden palvelujen kehittämistä varhaisen tuen ja ennaltaehkäisyn näkökulmasta.

Hankkeen päätavoitteena on lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä lasten ja perheiden palvelujen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen.

Tähän liittyen tavoitteena on:

1. Moniammatillisen kumppanuuden edistäminen, yhteisten moniammatillisten toimintamallien ja verkostojen kehittäminen ja vahvistaminen lasten ja lapsiperheiden palvelujen tarjoajien välille.
2. Varhaisen tunnistamisen ja tukemisen edistäminen sekä lasten eri elämän piireissä tapahtuvan kasvatuksellisen vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden tukeminen.
3. Lasten ja perheiden palveluissa työskentelevän henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen.
4. Kuntien ja muiden tahojen välisen yhteistyön ja yhteisen työn tapojen vahvistaminen lasten ja lapsiperheiden palveluissa asiakkaan osallisuus huomioiden.
5. Tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön työn välisen yhteyden kehittäminen.

Hankkeen odotettuina vaikutuksina on, että lasten ja perheiden hyvinvointi ja osallisuus vahvistuvat:

- lapset ja perheet saavat oikea-aikaista palvelua
- saavat itse osallistua palvelujen kehittämiseen
- kokevat tulevansa kuulluiksi
- lapset ja perheet saavat tukea omissa kehitysympäristöissään ja peruspalvelujen yhteydessä – kotona, päivähoitossa, neuvolassa
- vanhemmat saavat tukea kasvatustehtävässään
- vanhemmuus vahvistuu
- lasten ja perheiden tarpeet tunnistetaan mahdollisimman varhain ja niihin voidaan antaa oikea-aikaista tukea
- lasten ja perheiden palvelujen työmenetelmät kehittyvät ja leviävät keskeisten toimijoiden käyttöön
- lasten ja perheiden palveluiden yhteistyö on mallinnettu rakenne- ja sisältötasolla
- ylisektorinen ja –kunnallinen yhteistyö vahvistuu ja sille luodaan toimintamalli
- lasten ja perheiden palveluissa työskentelevien ammatillinen osaaminen vahvistuu ja heillä on käytössä yhteisiä työkaluja
- alan opiskelijat integroituvat kehittämistyöhön opinnäytetöiden ja harjoittelujen kautta

- korjaavan lastensuojelun tarve vähenee

1.2 Hallinnointi ja toimijat

Osahankkeen hallinnoinnista vastaa **Peruspalvelukuntayhtymä Kallio**. Hankkeessa ovat mukana Peruspalvelukuntayhtymä Kallio (Alavieska, Nivala, Sievi, Ylivieska) **Peruspalvelukuntayhtymä Selänne** (Haapajärvi, Kärsämäki, Pyhäjärvi, Reisjärvi) sekä **Kuusamo, Posio ja Taivalkoski**.

Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä **Oulun yliopiston** kanssa. Yliopiston kanssa on solmittu erillissopimus, jossa on määritelty hankkeen osalta tila- ja tutkimusresurssien käytöstä.

Lapsen hyvä arki-hankeella on **ohjausryhmä**, joka muodostuu hankkeen kuntatoimijoiden sekä keskeisten sidosryhmien edustuksesta¹. Ohjausryhmä vastaa hankekokonaisuuden sisällöllisestä ja hallinnollisesta ohjaamisesta. Se seuraa ja arvioi hankkeen talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä alueiden kehittämisprosessien etenemistä koko hankkeen toiminta-alueella. Ohjausryhmä kokoontuu puolivuositain. Kokouksissa käsitellään hankkeen toiminnallinen ja taloudellinen puolivuosisraportti.

Seurantajakson aikana ohjausryhmä on kokoontunut 19.10.2010 ja 19.1.2011. Lapsen hyvä arki-hanke on omalta osaltaan osallistunut PaKaste2-jatkohankkeen (2011-2013) valmisteluun.

Hankkeen työntekijöistä koostuvan tiimi on vastannut hankesuunnitelman mukaisen toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja koordinoinnista yhteistyössä kehittämisalueiden toimijoiden kanssa. **Työntekijätiimi** on pitänyt säännöllisesti viikkopalavereja pääsääntöisesti puhelinneuvotteluina sekä Oulun yliopiston mahdollistamalla ACP-yhteydellä. Lisäksi keskimäärin kerran kuukaudessa on kokoonnuttu kehittämispäivien merkeissä, jolloin on paneuduttu intensiivisemmin kehittämistyön erityiskysymyksiin. Hanketyöntekijöiden tiimipalaverien ja kehittämispäivien ajankohdat ja asiasällöt löytyvät liitteestä 1.

Alueellinen kehittäjäverkosto on muodostettu Lapsen hyvä arki-hankkeen toiminta-alueelle. Se koostuu Pohjois-Pohjanmaan sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden korkeakoulujen ja oppilaitosten sekä järjestöjen ja seurakunnan edustuksesta. Hanke on solminut **kumppanuussopimukset** seuraavien tahojen kanssa: Oulun yliopisto, Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikkö, Diakoniana ammattikorkeakoulun Oulun yksikkö, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikkö, Oulun Diakoniaopisto, Oulun seudun ammattiopiston Kontinkankaan yksikkö, Ylivieskan ammattiopisto, Oulaisten ammattiopisto, MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piiri ja Oulun hiippakunta. Uusina yhteistyökumppaneina ovat Savonian ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulut sekä Raudaskylän kristillinen opisto.

---

¹ Ohjausryhmän kokoonpano ja pöytäkirjat löytyvät verkkosivuilta - <http://www.sosiaalikallega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki/ohjausryhma-ja-poytakirjat/ohjausryhma/view>.

Alueellisen kehittäjäverkoston tehtävänä on vahvistaa ja lisätä moniammatillista yhteistyötä alan opiskelijoiden, tutkijoiden, kouluttajien ja käytännön työn kehittäjien välillä. Verkosto integroi hankkeen kehittämistyöhön perus- ja jatko-opiskelijoiden oppimisprosesseja: opinnäytteitä, harjoittelujaksoja ja muita projekteja. Alueellinen kehittäjäverkosto osallistuu moniammatillisen opinnäytepankin ja oppilaitosyhteistyönä toetutuvien moniammatillisten työpajojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Alueellisen kehittäjäverkoston asiantuntemusta on hyödynnetty kehittämistyön toteutuksessa työntekijöiden koulutukseen ja kehittämisprosessien konsultaatioon liittyvissä asiantuntijapalveluissa (tarkemmin luvussa 3.).

1.3 Hankeen organisoituminen kehittämialueilla

Kehittämistyö toteutuksesta paikallistasolla vastaavat alueille perustetut **moniammatilliset kehittämistiimit**: Kallion, Selänteen ja Koillismaan kehittämistiimit. Moniammatillisten kehittämistiimin kokoonpanossa on huomioitu lapsiperhepalvelujen kokonaisuus sekä paikalliset erityispiirteet ja tarpeet. Kehittämistiimiin kuuluu lasten ja lapsiperhepalvelujen työntekijöitä, johtajia sekä järjestöjen ja seurakuntien edustajia². Niiden tavoitteena on luoda hankkeen aikana alueille toimiva ennaltaehkäisevän, varhaisen puuttumisen yhteistyö- ja kumppanuusmalli sekä uusia lasten ja perheiden hyvinvointia tukevia työmalleja yhdessä kehittämiskoordinaattorin ja kehittäjätyöntekijöiden kanssa. Kehittämistiimi on laatinut alueen yhteistyö- ja kehittämissuunnitelman kehittämistyön pohjaksi yhdessä alueen koordinaattorin kanssa³. Kehittämistiimin jäsenten tehtävänä on kehittää ja levittää uusia toimintamalleja ja työmenetelmiä omaan organisaatioon. Kehittämistiimi seuraa ja arvioi hankkeen etenemistä ja sen käytännön toteutumista alueellaan. Kehittämistiimien työskentelyä raportoidaan hankkeen www-sivuilla – www.sosiaalikallega.fi.

Kehittämialueille on perustettu paikallisen tarpeen mukaisesti **työryhmiä**, joiden vastuulla on yksittäisten kehittämisteemojen konkretisointi ja kehittämistyön vieminen työyksikötasolle kunnan tai kuntayhtymän lapsiperhepalveluissa. Työryhmien kokoonpanossa on huomioitu lapsiperhepalvelujen kokonaisuudet painopisteen ollessa varhaiskasvatuksessa ja varhaisen tuen moniammatillisissa yhteistyökäytännöissä. Osassa työryhmiä on myös asiakkaiden edustus.

Koillismaan työryhmät ovat luonteeltaan moniammatillisia ja paikkakuntakohtaisia: Posion, Taivalkosken ja Kuusamon työryhmät. Lisäksi Koillismaan alueella toimii määräaikaista substanssikohtaisia työryhmiä mm. 4v tarkastusmallin ja vasupohjaisen työskentelyn tiimoilta. Kalliossa ja Selänteellä on kummallakin omat moniammatilliset työryhmät: varhaiskasvatuksen (VASU) ja varhaisen tuen (VAVU) työryhmät sekä perhepäivähoidon (PPH) työryhmät. Hankeorganisaation rakenne ilmenee kokonaisuudessaan liitteessä 2. olevasta kaaviosta.

---

² Moniammatillisten kehittämistiimien kokoonpano löytyy verkkosivuilta <http://www.sosiaalikallega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki>.

³ Tarkemmin kehittämialueiden toiminnan osuudessa luvussa 2.

2. Kehittämistyön toteutuminen 1.11.2010-30.4.2011

2.1 Tuetun prosessikehittämisen malli ja ajankohtaisfoorumit

Kehittämistyön käytännön toteutus perustuu **tuetun prosessikehittämisen malliin**⁴, jonka keskeiset periaatteet ovat:

- toimijalähtöisyys
- paikallisuuden korostaminen
- kehittämistyön prosessiluonne
- kehittämistyössä tarvittava tuki – koulutus ja konsultaatio

Tuetun prosessikehittämisen paikallisuus näkyy kehittämisen kohteiden ja prosessien eriytymisessä kehittämisalueiden erityistarpeiden mukaisesti. Hankkeen käynnistyttyä on kehittämiskoordinaattoreiden toimesta kartoitettu paikallisia tarpeita, hyödynnetty alueilla aiemmin tehtyjä kehittämissuunnitelmia ja – hankkeita, kuultu alueiden työntekijöitä, kehittämistiimien ja työryhmien jäseniä sekä kerätty arviointi- ja palautetietoa lapsiperhepalveluiden asiakkailta Bikva-arvioinneilla ja vertaishaastatteluilla.

Tuetun prosessikehittämisen mallin mukaisia kehittämistyön tuloksia levitetään kehittämisalueilla järjestettävissä **ajankohtaisfoorumeissa** ja vertaisvierailujen avulla. Ajankohtaisfoorumi-konsepti on kehitetty varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö Varhiksen aikana (2006-2008). Foorumeiden tavoitteena on kehittää työntekijöiden ammatillista osaamista, edistää monialaista ja moniammatillista yhteistyötä alueilla sekä mahdollistaa vanhempien osallistuminen ajankohtaiseen keskusteluun ja lapsiperhepalveluiden kehittämiseen.

Koillismaan kehittämisalueella on hankeaikana järjestetty kolme **ajankohtaisfoorumia**. Kevään 2010 Kuusamossa pidetyn tilaisuuden teemana oli asiakkaan osallisuus. Toinen ajankohtaisfoorumi pidettiin Taivalkoskella syksyllä 2010 teemalla moniammatillinen kumppanuus. Seurantajakson aikana on toteutettu yksi ajankohtaisfoorumi.

- Posiolla 14.4.2011 pidetyn ajankohtaisfoorumin teemana oli ”Lapsen ja perheen osallisuus moniammatillisissa palveluissa”. Pääluennoitsija toimi KM Paula Loukkola, joka alusti aiheesta Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Lisäksi tilaisuudessa kuultiin kehittämiskoordinaattorin ajankohtaiskatsaus sekä kooste Kuusamon vasu-työryhmän työskentelystä, Taivalkosken perhetyöntekijän koonti verkostotapaamisesta sekä posiolaisen vanhemman kokemuksia laajasta 4v tarkastuksesta. Tilaisuuteen osallistui 31 henkilöä.

Kallio-Selänteen kehittämisalueilla on toteutettu hankeaikana kaikkiaan viisi **ajankohtaisfoorumia**. Niistä kolme on toteutunut seurantajakson aikana. Järjestelyissä on ollut

⁴ Malli on kehitelty Posken Pohjois-Pohjanmaan yksikön varhaiskasvatuksen kehittämishankkeissa 2000-luvulla. Tarkempaa tietoa menetelmästä esim. Puroila Anna-Maija (toim.) 2004. Kehittyvä perhetyö. Posken julkaisusarja 12.

mukana eri oppilaitosten opiskelijoita. Oppilaitokset ovat olleet mukana esittelemässä omaa toimintaansa ja opintokokonaisuuksiaan.

- 11.11.2010 Nivalassa, Kallion kehittämisalueella. Aiheena oli työntekijöiden kuuleminen pajatyöskentelyn avulla. Paikalla oli 123 henkilöä.
- 3.2.2011 Haapajärvellä Selänteen kehittämisalueella aiheena: Yhdessä lapsen parhaaksi. Luennoitsijana toimi Paula Loukkola, Oulun yliopistolta. Paikalla 114 henkilöä, joista 2 oli paikalla vanhempana.
- 31.3.2011 Ylivieskassa Kallion kehittämisalueella aiheena Tiedetäänkö me mitä toiset Kalliossa tekee?, Eri sektorien edustajat kertoivat ajankohtaisia kuulumisia. Neuvolatarkastukset, ennaltaehkäisevä perhetyö sekä kasvatuskumppanuus olivat aiheina. Luennoitsijana vieraili Hannele Karikoski, KT, Oulun yliopistolta aiheenaan esikouluun siirtymä. Paikalla oli 129 henkilöä.

Lisäksi toteutetaan kunakin kehittämisvuonna yksi, kaikille alueille yhteinen kehittämispäivä – **Pohjoinen varhaiskasvatuspäivä**. Vuoden 2011 päivän suunnittelu käynnistyi syksyllä 2010. Järjestyksessään VII Pohjoinen varhaiskasvatuspäivä toteutettiin 5.5.2011 teemalla ”Kenen ääni kuuluu? - osallisuuden moniäänisyys varhaiskasvatuksessa”. Suunnittelussa ja toteutuksessa olivat mukana hankkeen lisäksi Oulun yliopisto, MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piirin ESKO Voimaperhe-hanke, Oulun kaupunki ja Diakonian ammattikorkeakoulun Oulun yksikkö ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikkö. Päivään osallistui n. 390 varhaiskasvatuksen, neuvolatyön, perhetyön, lastensuojelun, järjestöjen ja seurakuntien toimijoita, kouluttajia, tutkijoita ja alan opiskelijoita Pohjois-Pohjanmaalta.

2.2 Koillismaan kehittämisalue 1.11.2010-30.4.2011

Raportoitavalla ajanjaksolla Koillismaan (Kuusamo- Taivalkoski- Posio) alueen kehittämiskoordinaattori Anu Määtän työn painopisteitä ovat olleet:

- Kehittämissuunnitelman mukaisen toiminnan koordinointi
- Moniammatillisen kehittämistiimin ja kunta- ja substanssikohtaisten työryhmien työskentelyn koordinointi ja juurruttaminen
- Kasvatuskumppanuus- koulutuksen ja työmenetelmäohjausten toteuttaminen Kuusamossa sekä Posion ja Taivalkosken kasvatuskumppanuuskouluttajien tukeminen (mentorointi) työmenetelmäohjauksen tiimoilta
- Oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön koordinoiminen alueella
- Talouden hallinta Koillismaan osalta
- Vuoden 2011 toiminnan suunnittelu ja talousarvion laadinta
- Ajankohtaisfoorumin järjestäminen
- Substanssikohtaisten verkostojen käynnistämisen tukeminen
- Loppuraportin työstämisen käynnistäminen

2.2.1 Kehittämissuunnitelma

Koillismaan kehittämissuunnitelman laadinnasta on vastannut kehittämiskoordinaattori yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Kehittämissuunnitelmassa on linjattu alueen lapsiperhepalvelujen kehittämistoimintaa sekä sen edellyttämiä konkreettisia toimia. Suunnitelma on laadittu hankkeen toiminta-ajalle ja se on päivitetty syyskuussa 2010 ja julkaistu hankkeen verkkosivuilla⁵.

Kehittämiskoordinaattori kartoitti hankekuntien lapsiperhepalvelujen nykytilaa hankkeen alkuvaiheessa haastatteleamalla keskeisiä lasten ja perheiden parissa työskenteleviä toimijoita kuntasektorilta sekä järjestö- ja vapaaehtoistyön toimijoita. Asiakkaiden näkökulmaa selvitettiin **vertaishaastattelujen** avulla hankekunnissa kevään 2010 aikana. Tämä eri tahojen kanssa käyty pohdinta lapsen hyvästä arjesta ja kehittämistarpeista on vienyt kehittämisprosessia paikallistasolla eteenpäin toimijoita kuullen. Yhteisten keskustelujen myötä kehittämistyön "punaiset langat" hahmottuivat kehittämisen teemoiksi ja konkreettisiksi toimenpiteiksi.

2.2.2 Kehittämistyön tavoitteet ja painopisteet

Koillismaan kehittämistyön painopisteinä ovat moniammatillinen yhteistyö, varhainen tunnistaminen ja tukeminen, asiakkaan osallisuus, kasvatuskumppanuus sekä peruspalvelujen kehittäminen mm. varhaiskasvatuksen pedagogiseen johtamiseen ja varhaiskasvatussuunnitelmiin liittyen. Eri teemoihin liittyen tavoitteena on henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen sekä yhteistyö tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön työn välillä. Kehittämistyön konkretisoituminen on tapahtunut pääosin kuntakohtaisten moniammatillisten työryhmien työskentelyn kautta⁶. Lisäksi kuntiin on perustettu pienempiä substanssikohtaisia työryhmiä, mm. laajaan 4v. tarkastukseen ja varhaiskasvatussuunnitelmien päivitykseen liittyen.

Moniammatillinen yhteistyön kehittämisen tavoitteena on tarkastella yhteistyötä lasten ja perheiden palveluissa toimivien kesken, luoda uusia rakenteita sekä mallintaa keskeisiä palveluprosesseja. Työskentelyä tukee Koillismaan kehittämisalueen yhteinen moniammatillisen yhteistyön koulutusprosessi (5pv). Kouluttajina toimivat Oamk:n sosiaali- ja terveysalan yksikön yliopettajat Arja Veijola ja Hilikka Honkanen. Koulutuksessa ovat mukana kuntakohtaisten työryhmien jäsenet sekä muita lapsiperhepalvelujen toimijoita alueelta. Tällä raportointijaksolla koulutusta on ollut kolme iltapäivää (17.11. Taivalkoski, 1.3. Posio ja 7.4. Kuusamo). Kolmantena koulutuspäivänä pureuduttiin tiimityön rakentamiseen ja kehittämiseen. Tapaamisessa käytettiin työvälineenä itsetutkiskelua sekä Resurssireppu-materiaalia⁷, mikä koettiin hyvin antoisana ja hyödyllisenä. Neljännen koulutuspäivän aluksi pohdittiin, mitä hanke on tuottanut yksilö-, työyhteisö-, kunta- ja Koillismaan tasolla. Lisäksi pohdittiin tiimikäytäntöjä, tiimisopimusten sisältöjä sekä saatiin konkreettinen malli

⁵ Koillismaan kehittämissuunnitelma löytyy hankkeen verkkosivuilta linkistä <http://www.sosiaalikollega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki/kuusamo-taivalkoski-posio/kehittamistyo-kuusamo-taivalkoski-posio/view>

⁶ Palaverit on luetteloitu liitteeseen 3.

⁷ Ilpo Vuorinen: Tiimin rakentajan ja työyhteisön kehittäjän ResurssiReppu, Kirjatalo Resurssi 2002

tiimisopimusten laadintaan. Viimeisenä koulutuspäivänä pureuduttiin perhekeskus-malliin sekä tarkasteltiin perhekeskuksessa vaadittavaa osaamista kuntakohtaisesti.

Koillismaalla koulutusprosessiin osallistui keskimäärin parisenkymmentä lasten ja perheiden palvelujen toimijaa. Keskeisenä antina osallistujat kokivat toisiin ja toisten työhön tutustumisen. Monenlaisia ajatuksia jäi koulutuksesta itämään, tiimisopimusmalli ehkä kaikkein konkreettisimpana. Kuusamossa keskiössä oli palaverikäytäntöjen tarkastelu ja Posiolla innostuttiin perhekeskus- ajattelusta. Taivalkoskella koulutusprosessi käynnisti moniammatillisen huoli-tiimin perustamisen kuntaan.

Moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen Taivalkoskella on käynnistynyt Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosionomi-opiskelijan toimesta moniammatilliseen perhetyöhön liittyvä opinnäytetyö. Opinnäytetyön selvitystyön tavoitteena on löytää keinoja parantaa eri viranomaisten yhteistyötä perhetyössä asiakkaan osallisuus huomioiden.

Palveluprosessien mallinnus on aloitettu Process guide- ohjelmalla. Kehittämiskoordinaattori on perehtynyt ohjelmaan ja saanut siihen koulutusta. Laajaan 4v tarkastukseen liittyvää prosessia on työstetty syksyn aikana kuntakohtaisissa työryhmissä fläppityöskentelynä. Varsinainen mallinnus on aloitettu yhdessä Kuusamon lastenneuvolan ja päivähoiton työntekijöiden kanssa huhtikuussa 2011. Myös muita mallinnuskohteita on mietitty alueella.

Lapsen hyvä arki- hankkeen rakenteina ovat moniammatillinen kehittämistiimi ja kuntakohtaiset työryhmät, jotka omalta osaltaan tukevat kyseisen kehittämisteeman konkretisoitumista alueella. Keväällä 2011 käynnistettiin laaja-alainen kuntien välinen yhteistyörakenne perhetyöhön liittyen. Verkoston ensimmäisen tapaamisen kokoajana toimivat perhetyöntekijät Taivalkoskelta. 4.4.2011 pidettyyn tapaamiseen osallistui 21 perhetyön toimijaa Kuusamosta, Taivalkoskelta, Pudasjärveltä ja Kainuun kunnista. Tapaamisessa tutustuttiin uuteen verkostoon, esiteltiin erilaisia perhetyön käytänteitä sekä pohdittiin perhetyön haasteita. Osallistujat kokivat päivän voimaannuttavana ja vertaistukea antavana. Seuraava tapaaminen sovittiin pidettäväksi lokakuussa 2011.

Neuvolatyön näkökulmasta moniammatillinen yhteistyö konkretisoituu hankkeessa uuden neuvola-asetuksen mukaisen laajan 4-vuotistarkastusmallin laatimisessa. Kaikissa kolmessa hankekunnassa on malli laadittu vuoden 2010 aikana kuntakohtaisissa työryhmissä. Alueella päädyttiin yhdenmukaiseen malliin mm. kaikissa kunnissa lastenlääkärinä työskentelevän lääkärin työn helpottamiseksi. 4v. tarkastuksesta laaditaan kuntiin prosessikuvaukset osana moniammatillista yhteistyötä kevään 2011 kuluessa. Myös mallin arvioinnista on sovittu kuntakohtaisesti. Menetelmänä on tarkoitus käyttää vertaishaastattelua. Taivalkoskella asiakaspalautetta koottiin huhtikuussa lomakekyselynä, kun vertaishaastattelun ajankohta ei sopinut monelle vanhemmalle. Pääosin vanhemmat kokivat mallin hyvänä, mutta myös kritiikkiä esitettiin mallin edelleen kehittämiseksi. Kuusamossa arviointi oli tarkoitus toteuttaa joulukuussa, mutta määräaikaan mennessä kehittämiskoordinaattorille ei tullut yhtään ilmoittautumista. Mallinnuksessa hyödynnetään Tukeva- hankkeen tuotoksia ja THL:n erikoissuunnittelija Arja Hastrupin konsultaatiota.

Koillismaan kunnissa on laadittu lastensuojelusuunnitelmia ja nyt on meneillään suunnitelmien jalkauttamisvaihe. Yksi tarkastelua vaativa asia on varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyö, mihin ei vielä ole alueella hankkeen aikana pureuduttu. Huhtikuussa saimme yhteistyökumppaniksi Oulun yliopistolta kasvatuspsykologian opiskelijan, joka alkaa opintoihinsa liittyen tehdä kartoitusta alueen varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyöstä. Selvitystyön suunnittelupalaveri on sovittu kesäkuulle ja varsinainen työskentely käynnistyy syksyllä 2011.

Varhaisen tunnistaminen ja tukemisen teemaan liittyen on otettu käyttöön Perhenavigaattori alueen lastenneuvoloissa sekä vähitellen mm. perhetyössä. Lisäksi Perhenavigaattori on tutustuttu kasvatuskumppanuuskoulutuksissa. Materiaalia on hyödynnetty myös 4v. tarkastusmallin laadinnassa. Myös Vanhemmuuskorteista on jo muutamia käyttökokemuksia mm. Posion ja Taivalkosken perhetyössä sekä Kuusamossa Kirkkokedon esiopetuksessa.

Varhaisen tuen polkuja tarkastellaan paikallisissa työryhmissä osana moniammatillisen yhteistyön mallinnusprosessia. Kuusamossa varhaiskasvatuksen erityisopettaja on nimetty tehostetun ja erityisen tuen kehittämishankkeen strategiaryhmään, jossa tarkastellaan varhaisen ja erityisen tuen tilanteita esi- ja perusopetuksessa, mikä kytkeytyy erinomaisesti hankkeen varhaisen tunnistamisen ja tuen tavoitteisiin. Myös Posiolla ja Taivalkoskella hanketyöntekijät ovat osallistuneet kuntiansa Kelpo-hankkeen työskentelyyn. Posion lastenneuvolan terveydenhoitaja on aloittanut uutena työmuotona kotikäynnit varhaisen tunnistamisen ja tukemisen edistämiseksi.

Taivalkoskella päiväryhmis Pirpanassa on käynnistetty tammikuussa 2011 uutena työmuotona leikkikerho, joka pohjautuu Theraplay- vuorovaikutusterapiaan⁸. Idea leikkikerhon käynnistämiseen lähti vetäytyvän lapsen tukemisesta. Yhteistyössä ovat olleet mukana konsultoiva erityisopettaja sekä toimintaterapeutti. Kokemukset leikkikerhosta ovat olleet antoisia. Vanhempien ja lasten vuorovaikutuksen tukemiseksi kuntien toimijoille hankittiin alkuvuodesta oikeudet Iloa vanhemmuuteen – vuorovaikutusleikkiopas vanhemmille-materiaaliin. Tarkoituksena on jakaa opasta vanhemmille eri lapsiperhepalveluissa mm. päivähoiton perheiltojen aikana.

Lapsen hyvä arki- hankkeen yhtenä tavoitteena on vahvistaa **asiakkaiden osallisuutta** ja kuulla vanhempien ääntä palvelujen kehittämisessä. Asiakkaiden näkökulman kartoittamiseksi Koillismaan alueella käytettiin Anna-Leena Välimäen⁹ kehittämää Vertaishaastattelumenetelmää. Vertaishaastattelu nähdään välineenä, jota kentän toimijat voivat suhteellisen helposti käyttää omassa arkityössään asiakasnäkökulman kartoittamiseksi ja sitä on tarkoitus käyttää jatkossa substanssikohtaisen tiedon keräämiseen.

⁸ Suomen Theraplay-yhdistys ry, www.theraplay.fi

⁹ Järvi, S. & Välimäki, A-L. 2005. Vertaishaastattelu ja dialoginen kasvuprosessi julkaisussa: Seppänen-Järvelä, R. (toim.) 2005. Vertaismenetelmät kehittävän arvioinnin välineinä. Hyvät käytännöt. Menetelmäkäsikirja. Helsinki: Stakes.

Kevättalvella 2010 koottua vertaishaastatteluaineistoa on tarkasteltu kevään ajankohtaisfoorumissa ja työryhmien kokouksissa. Kuntien toimijat ovat suhtautuneet hyvin vakavasti vanhempien palautteisiin ja poimineet niistä näkemyksiä omien palvelujensa kehittämiseksi. Syyskuussa 2010 Posiolla pidettiin avoin keskustelutilaisuus vanhemmille, päättäjille ja lapsiperhepalvelujen toimijoille. Tilaisuus on saamassa jatkoa toukokuussa 2011, kun kehittämiskoordinaattori on kutsuttu asian tiimoilta kunnan johtoryhmän ja valtuuston kokoukseen.

Asiakkaan osallisuuteen liittyen Posiolla on tekeillä Oamk:n sosiaali- ja terveysalan yksikön opiskelijoiden toimesta opinnäytetyö ”Osallisuus vanhempien näkökulmasta Posion päivähoitossa”. Posion päivähoiton vastaava on ollut opiskelijoiden yhteistyökumppanina yhdessä kehittämiskoordinaattorin kanssa. Opinnäytetyösuunnitelma valmistui vuodenvaihteen tienoilla ja 5.4. pidettiin vanhemmille infotilaisuus. Huhtikuun loppuun mennessä suoritettiin aineistonkeruu ja työ on tällä hetkellä analysointivaiheessa.

Kasvatuskumppanuus- teema on edelleen hyvin vahva juonne Koillismaan kehittämistyössä. Kuusamossa päättyi tammikuussa 2011 kuudes peruskoulutusryhmä ja kahden ryhmän työmenetelmäohjaukset jatkuvat aikataulun mukaisesti. Taivalkoskelle ja Posiolle koulutettiin hankkeen toimesta kouluttajaparit keväällä 2010 ja he ovat saaneet ensimmäiset peruskoulutukset päätökseen omissa kunnissaan joulukuulla 2010. Päättyneistä koulutuksista on koottu osallistujien antama palaute.

Kehittämiskoordinaattorin tukemana kuntiin on laadittu suunnitelmat koulutusten toteuttamisesta paikallisesti. Koulutusosaamista on jaettu alueella kouluttajien kesken. Kasvatuskumppanuuskouluttajana toimiva kehittämiskoordinaattori on avannut Posion ja Taivalkosken kouluttajille työmenetelmäohjaus-menetelmää sekä jakanut aiheeseen liittyvää materiaalia kouluttajien käyttöön. Kuusamossa käynnistyi tammikuussa 2011 päättyvän kasvatuskumppanuuskoulutuksen työmenetelmäohjaukset hieman uudella rakenteella. Tapaamiset toteutetaan tiiviissä yhteistyössä perhepäivähoitajien kanssa yhdistäen kasvatuskumppanuuden työmenetelmäohjaus, pedagoginen johtamisen rakenne sekä perhepäivähoitajien kuukausikokous.

Kuusamossa on sovittu kasvatuskumppanuuskoulutuksen myötä kehittyneen päivähoiton aloitusprosessin mallinnuksesta sekä työmenetelmäohjaustyyppisen rakenteen luomisesta osaksi päivähoiton pedagogista johtamista. Taivalkoskella kasvatuskumppanuuskoulutuksen rinnalla tarkastellaan omahoitajuutta ja pienryhmätyöskentelyä. Päivähoiton esimiehet ylläpitävät kasvatuskumppanuuden teemoja työpaikkakokouksissa sekä jalkauttamalla sosionomiopiskelijoiden (Markus Fabritius ja Riikka Fyrstén) opinnäytetyönä laatimaa Yhdessä lapsen parhaaksi - opasta.

Kasvatuskumppanuuteen liittyen Kuusamossa on meneillään kaksi Oamk:n sosiaali- ja terveysalan yksikön sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyötä. Toisen työ aiheena on tutkia alle 3- vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Opinnäytesuunnitelma

valmistui syksyllä 2010 ja haastattelut suoritettiin helmikuulla 2011. Yhteistyössä ovat olleet kehittämiskoordinaattorin lisäksi päivähoitohjaaja sekä tutkimuspäiväkotien lastentarhanopettajat. Toisessa opinnäytetyössä tutkitaan lastentarhanopettajien kokemuksia kasvatuskumppanuuskoulutuksen vaikuttavuudesta. Suunnitelma valmistui alkuvuodesta 2011 ja haastattelut toteutettiin maaliskuulla. Molemmat opinnäytetyöt tukevat hyvin alueen kasvatuskumppanuus- teemaa ja antavat valmistuessaan hyvää arviointitietoa.

Kasvatuskumppanuuteen ja varhaisen tuen teemoihin liittyen Taivalkoskella pidettiin tammikuussa 2011 vanhempien ja päivähoiton henkilöstön yhteinen ilta. Tilaisuudessa konsultoiva erityislastentarhanopettaja avasi omaa rooliaan varhaisen ja erityisen tuen toimijana alueella. Lisäksi kehittämiskoordinaattori alusti kasvatuskumppanuudesta. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 25 henkilöä. Tilaisuuden teemoja jatkotyöstettiin ryhmiskohtaisissa vanhempainilloissa myöhemmin keväällä.

Koillismaan kasvatuskumppanuuskouluttajat osallistuivat huhtikuussa hankkeen järjestämään kasvatuskumppanuuskouluttajien vertaistapaamiseen. Tapaamisessa keskusteltiin kasvatuskumppanuuden kouluttamiskokemuksista ja koulutuksen herättämistä kehittämisen haasteista. Lisäksi kuultiin pitempään kouluttajina toimineiden sekä Thl:n Marjatta Kekkosen puheenvuoroja sekä sovittiin verkoston jatkotyöskentelystä.

Peruspalveluiden kehittämiseen liittyen Koillismaan alueen päivähoiton vastaavat ohjaajat sekä kehittämiskoordinaattori ovat osallistuneet vuoden 2010 aikana Ediva Oy:n Varhaiskasvatuksen johtamisen prosessikoulutukseen¹⁰. Koulutuksella tavoiteltiin eväitä pedagogiseen johtamiseen, verkostoyhteistyöhön sekä kehittämistyön juurtumiseen osaksi perustyötä. Koulutukseen liittyen alueen päivähoiton esimiehet ovat laatineet ja toteuttaneet omia yksikköjään ja työntekijöitään ajatellen pedagogisen ohjauksen suunnitelmia mm. varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja kasvatuskumppanuuden teemoihin liittyen. Alueen kunnissa on meneillään varhaiskasvatussuunnitelmien päivitysprosessi – Taivalkoskella on pureuduttu kunta- ja yksikkökohtaisten vasujen päivitykseen, Kuusamossa ja Posiolla lapsikohtaiseen vasu-lomakkeeseen. Tammikuussa käynnistettiin prosessin tueksi konsultaatio KM Paula Loukkolan kanssa.

Varhaiskasvatussuunnitelmien päivitystyön yhteydessä alueella ”löydettiin” Mll:n julkaisemat materiaalit. Neuvolalle entuudestaan tuttuja Lapsi eri ikäkausina -vihkoja, Apua - sarjan lehtisiä sekä mediaan liittyviä julkaisuja tilattiin huhtikuussa myös muiden lapsiperhepalvelujen toimijoiden työn tueksi.

Rukan päiväkodissa käynnistyi syksyllä koulutuksesta saadun vasu-pohjaisen kehityskeskustelumallin pilotointi. Prosessissa on hyödynnetty myös häiriöpäiväkirjoja. Kehityskeskustelujen ja häiriöpäiväkirjojen antia on tutkailtu yksikön palaverissa ja kehittämisen kohteet poimittu. Prosessi on edennyt hyvin suunnitelmallisesti ja konkreettinen kehittämistyö on kohdistunut siirtymätilanteisiin ja leikin kehittämiseen. Yksikössä on

¹⁰ Varhaiskasvatuksen johtamisen koulutus. Ediva Oy/ Sanna Parrila.

paneuduttu leikkiympäristön kehittämiseen, leikin kehitysvaiheisiin sekä aikuisen rooliin lapsen leikin tukijana. Huhtikuun lopussa päätettiin lähteä mukaan opinnäytetyö- yhteistyöhön asian tiimoilta.

2.2.3 Koulutusprosessit

Kehittämissuunnitelmaan sisältyy alueen sisällöllisiin kehittämisteemoihin sekä kehittämistyön menetelmiin liittyvä koulutus. Koillismaan alueella jatketaan Varhis-hankkeen aikana Kuusamossa aloitettua ja vaikuttavaksi todettua kasvatuskumppanuus- koulutusta. Posion ja Taivalkosken osalta peruskoulutukset käynnistyivät syksyllä 2010 neljän työntekijän osallistuttua kouluttajakoulutukseen kevään 2010 aikana. Kehittämiskoordinaattori on toiminut uusien kouluttajaparien tukena suunnittelu- ja käynnistysvaiheessa niin peruskoulutuksen kuin työmenetelmäohjauksen osalta. Kouluttajina ovat työskennelleet Kuusamossa kehittämiskoordinaattori Anu Määttä ja lastentarhanopettaja Anja Niemi, Posiolla erityislastentarhanopettaja Outi Mustonen ja lastentarhanopettaja Raili Varanka sekä Taivalkoskella lastentarhanopettaja Sirpa Kinnunen ja lastenhoitaja Ulla Väisänen.

Toinen mittava koulutusprosessi, Varhaiskasvatuksen johtaminen (Ediva Oy, Sanna Parrila), toteutui maaliskuu-joulukuulla 2010. Johtamiskoulutukseen on osallistunut alueelta 4-5 päivähoiton ohjaajaa sekä alueen kehittämiskoordinaattori. Koulutuksen pohjalta päivähoiton esimiehet ovat työstäneet kuntiin pedagogisen ohjauksen suunnitelmia mm. valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) periaatteisiin ja kasvatuskumppanuuden sisältöihin liittyen. Alueella on pidetty Kuusamon kaupungin Sanna Parrilalta (Ediva Oy) tilaamana Vasuihin liittyvä koulutuspäivä marraskuussa 2010, mikä tukee hyvin ko. kehittämissuunnitelmaa. Varhaiskasvatuksen johtamisen koulutus päättyi joulukuussa 2010. Lokakuun koulutuspäivissä (13.-14.10) pureuduttiin erityisesti häiriöpäiväkirjoihin ja joulukuussa (8.-9.12.) erilaisiin temperamenttityyppeihin ja vuorovaikutuksen johtamiseen. Koulutuspalautteen perusteella varhaiskasvatuksen johtamisen koulutus koettiin hyödyllisenä, pedagogista johtamista ja vasu-pohjaista työskentelyä selkiyttävänä. Lisäksi koulutus antoi konkreettisia työvälineitä omassa työssä hyödynnettäväksi.

Moniammatillisen kehittämistiimin ja kuntakohtaisten työryhmien jäsenet sekä muutamia muita lapsiperhepalvelujen toimijoita osallistuu Koillismaan yhteiseen moniammatillista yhteistyötä tukevaan koulutukseen. Kouluttajina toimivat Oamk:n sosiaali- ja terveysalan yksikön yliopettajat Arja Veijola ja Hilka Honkanen. Koulutusprosessi käynnistyi huhtikuussa 2010 jatkuen huhtikuulle 2011. Tällä raportointijaksolla toteutui kolme koulutusiltapäivää, joista tarkemmin luvussa 2.1.2 Kehittämistyön tavoitteet ja painopisteet/ Moniammatillinen yhteistyö. Viimeisellä koulutuskerralla kouluttajat kokosivat osallistujilta palautteen, josta tuloksia kirjataan loppuraporttiin. Liitteeseen 6. on koottu kaikki seurantajakson aikana Koillismaalla toteutuneet kehittämistyötä tukevat koulutus- ja konsultaatioprosessit.

2.3 Kallio-Selänteen kehittämisalue 1.11.–30.4.2010

Raportoitavalla ajanjaksolla Kallio-Selänteen alueen kehittämiskoordinaattori Kirsi Anttilan työn painopisteitä ovat olleet:

- Jatkuvan kehittämisen rakenteen luominen ja jalkauttaminen
- Budjetin tarkastelua suhteessa toimintaan
- Vuoden 2011 toiminnan sekä talousarvion suunnittelu
- Laskujen tarkastus yhteisen sekä Kallio/Selänne kulujen osalta
- Työryhmätyöskentelyyn osallistuminen ja henkilöstön vastuuttaminen kehittämistyöhön
- Koordinointia alueen toimijoiden välillä sekä yhteistyön suunnittelua alueen oppilaitosten, seurakunnan ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa
- Ajankohtaisfoorumien, koulutustilaisuuksien ja työryhmätyöskentelyjen suunnittelu ja toteutus
- THL:n vierailun suunnittelu ja toteuttaminen
- Opiskelijoiden opinnäytetöiden ja harjoittelujaksojen ohjausta (Hankkeen harjoittelijana aloitti 14.3.2011 Elina Kattilakoski, kasvatopsykologian opiskelija. Hankealueella 80 h tutustumisjaksolla olleen kasvatustieteiden maisterivaiheen opiskelija Johanna Rönkkömäki)
- Loppuraportin/prosecc guide ohjelmaan tutustuminen ja työstäminen

2.3.1 Kehittämissuunnitelma

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kehittämissuunnitelman pohjana käytettiin nykytilananalyysia. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa oli tehty vahaiskasvatukselle suunnitelma vuodelle 2010, josta saatiin suunnitelmaan sisältöä. Kallion nettisivuilta saatiin ajankukaista tietoa, jota täsmennettiin henkilökohtaisesti eri toimijoiden kanssa käydyissä keskusteluissa. Kehittämissuunnitelmaa on päivitetty kehittämissuunnitelman edetessä. Suunnitelma on julkaistu hankkeen nettisivuilla¹¹.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kehittämissuunnitelmaa pohjustettiin nykytilananalyysilla. Peruspalvelukuntayhtymä Selänne perustettiin vuoden 2010 alusta ja kehittämissuunnitelmaa on linjattu kuntayhtymän strategioiden mukaisesti¹². Lapsen kanssa – hankkeen loppuraportista¹³ saatiin ajankukaista tietoa lastensuojelun tilasta sekä moniammatillisesta yhteistyöstä Nivala-Haapajärven seutukunnassa. Kehittämissuunnitelmaa on päivitetty kehittämissuunnitelman edetessä. Suunnitelma on julkaistu hankkeen nettisivuilla¹⁴.

¹¹ Peruspalvelukuntayhtymä Kallion Lapsen hyvä arki-hankkeen kehittämissuunnitelma löytyy linkistä <http://www.sosiaalikallega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki/kallio/kehittamistyo-kallio/view>

¹² Tiedot poimittu Selänteen nettisivuilta <http://www.selanne.net/index.asp>.

¹³ Alueellinen lastensuojeluyksikkö, Lapsen kanssa-lastensuojelun kehittäminen Nivala-Haapajärven seutukunnassa http://www.selanne.net/singlenewsinfo.asp?newsname=Lapsen+kanssa+%2Dhankkeen+loppuraportti%3A+Alueellinen+lastensuojeluyksikk%C3%B6&id=26704&menu_id=14624&selected=14624&companyId=0&show=.

¹⁴ Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen Lapsen hyvä arki-hankkeen kehittämissuunnitelma löytyy linkistä <http://www.sosiaalikallega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki/selanne/kehittamistyo-selanne/view>.

Molempien alueiden kehittämissuunnitelmien laadinnassa on hyödynnetty Bikva-arvioinnilla hankittua asiakkaiden antamaa palautetietoa lapsiperhepalveluiden nykytilasta sekä kehittämisentarpeista.

2.3.2 Kehittämistyön tavoitteet ja painopisteet

Selänteen moniammatillinen kehittämistiimi on kokoontunut tällä seurantajaksolla kerran. Kallion moniammatillinen kehittämistiimi on kokoontunut kaksi kertaa. (tarkemmin liitteessä 4.). Kehittämistyö on organisoitunut molemmilla alueilla työryhmä tasolle ja kehittämistiimit ovat nimenneet edustajat perustettuihin työryhmiin, jotka ovat kokoonpanoltaan moniammatillisia. Työryhmien tehtävänä on konkretisoida kehittämissuunnitelmissa linjattuja kehittämissuunnitelmien painopisteitä sekä määritellä alueilla pilotoitavia kehittämisen prosesseja. Työryhmät ovat saaneet kehittämisideoita Bikva- asiakaslähtöisen arviointimenetelmän esille nostamista asioista. Työryhmien työskentelyä raportoidaan hankkeen verkkosivuilla. Kallion alueella on käytössä INTRA nettipalvelu henkilökunnan käyttöön ja sinne on tallennettu työryhmien muistiot, joita voi lapsi- ja perhepalveluissa työskentelevät henkilöt käydä lukemassa.

Moniammatillisen yhteistyön tavoitteena on mallintaa ja kehittää peruskuntien keskeisiä lapsiperhepalveluja Kallion ja Selänteen peruspalvelukuntayhtymissä. Moniammatilliseen yhteistyön rakentamiseen on saatu tukea prosessikoulutuksesta, josta vastasivat TtT Arja Veijola ja TtT Hilka Honkanen Oamk:sta. Prosessikoulutusta on toteutunut vuonna 2010 molemmilla toiminta-alueilla kolme kertaa, yhdellä alueella yhteensä 12 tuntia. Koulutus jatkui 2011 helmikuussa ja huhtikuussa, molemmilla alueilla yhteensä kahdeksan tuntia.

Kallion kehittämisalueella tavoitteena on saada aikaan perhepalvelukeskuksen malli. Tätä mallinnustyötä tehdään jokaisessa työryhmässä. Perhepalvelukeskuksen rakenteesta ei ole tehty vielä päätöksiä, mutta suunnittelun lähtökohtana on verkostomainen palvelumalli. Ryhmä aloitti vuoden 2011 alussa työnsä hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi käytännössä. Hankkeen toimesta kehittämistiimi kokoontuu kaksi-kolme kertaa vuodessa, mutta sen lisäksi asiantuntijat ovat päättäneet kokoontua omana toimintanaan kerran kuukaudessa. Tällä halutaan turvata moniammatillisen työn kehittyminen sekä toisten sektoreiden ajantasaisen tiedon levittäminen. Perhekeskusmallin työstämiseen on varattu työpanosta Kallion omasta työntekijästä, joka tekee suunnitelman yhdessä kehittämistyöryhmän kanssa kevään 2011 aikana. Oulun ammattikorkeakoulun ylemmän tutkinnon suorittajat ovat olleet mukana perhekeskusmallin suunnittelussa tekemällä IVA- arvioinnin Kallion henkilöstölle sekä asiakkaille suunnattuna haastatteluna 12.4.2011. Paikalla oli n.40 työntekijää, johtajia ja luottamushenkilöitä.

Moniammatillisen yhteistyön mallinnukseen otetaan vaikutteita TUKEVA- hankkeen tekemästä perhevalmennuksen uudistamistyöstä. Tukeva- hankkeen työntekijät kävivät esittelemässä toimintaansa Ylivieskassa 31.5.2010. Mukana oli molempien alueiden työntekijöitä (Selänteestä 5 ja Kalliosta 9). Mukana tapaamisessa oli Nuppu-osahankkeesta kaksi hanketyöntekijää.

Tilaisuus videoitiin ja kehittämiskoordinaattori teki Kallioon ja Selänteeseen kaksi cd-levyä ja Nupun hanketyöntekijöille yhden. Tarkoituksena oli, että keskustelua voi myöhemmin käydä videon avulla myös muiden yksikössä toimivien työntekijöiden keskuudessa. Tarve perhevalmennuksen uudelleen järjestämiselle nousi Bikva -asiakaskyselyn tulosten myötä, kun henkilöstö halusi vastata asiakkailta nousseeseen tarpeeseen. Kallion perhevalmennuksen uutta toimintamallia kehitetään Oamk:n sosiaali- ja terveysalan ylemmän tutkinnon opinnäytetyönä. Opiskelija työskentelee Nivalan neuvolassa. Varhaisen tuen moniammatillinen työryhmä on suunnitelmien toteuttaja yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelijalle annettiin video Tukeva-tapaamisesta hyödynnettäväksi tähän opinnäytetyöhön. Keski-Pohjanmaan amk:n Yliveskan yksikön kaksi sosionomi opiskelijaa tekivät opinnäytetyönään perhevalmennusmalliin liitettävän osion isille suunnatusta valmennuksesta. MLL:n vapaaehtoistoiminnan ohjaaja koulutti nämä opiskelijat vauvahieronnan perusteisiin, jotka he opettivat isille vertaisryhmässä. Tarkoituksena oli, että isä on erityisosaaja vauvan hoidossa äidin rinnalla. Vertaisryhmän tarve oli isien mielestä kiistaton. Heille oli tärkeää, että ryhmän vetäjinä oli kaksi äitiä, joiden kautta he kokivat ymmärtävänsä lastensa äitiä paremmin. Vertaisryhmä kokoontui kuusi kertaa ohjatusti, tämän aikana myös koko perheet tapasivat ryhmän ulkopuolella toisiaan. Isien ryhmä jatkaa tapaamisiaan omasta toimesta.

Selänteen kehittämisalueella Savonia amk:n sosionomiopiskelija on tulossa tekemään opinnäytetyötä yhdessä Selänteen neuvolatyöstä vastaavan terveydenhoitajan ja perhetyöntekijän kanssa. Opinnäytetyönään hän vetää isille, joilla on 3-6 vuotiaita lapsia, vertaistukiryhmää. Tapaamisia tulee olemaan 6-8 ja sisällöt mietitään isien kanssa yhdessä. Ehdotuksina on mm: luontoretki lasten kanssa, kokkauskerta, keskustelua saunan lauteilla. Tukena tässä mallinnuksessa on moniammatillinen työryhmä (VAVU)

Kallion kehittämisalueella Sievissä mallinnetaan yhteistyötä sivistystoimen esiopetuksen, neuvolan, erityistyöntekijöiden, ev.lut.seurakunnan ja MLL:n paikallisyhdistyksen kanssa. Tavoitteena on mallintaa tiedonsiirtoa yksiköistä toiseen vanhempien osallistuessa tiedonsiirtokaavakkeen täyttämiseen. 1.2.2011 oli vanhemmille suunnattu informatiivinen ilta, jonne kutsuttiin esiopetukseen siirtyvien lasten vanhemmat. Paikalla oli 66 vanhempaa. KT Hannele Karikoski Oulun yliopistolta luennoi tiedonsiirron merkityksestä sekä vanhempien osallisuudesta tiedon siirtämisessä yli sektorirajojen. Tilaisuudessa erityisesiopettaja kertoi esiopetukseen liittyvistä asioista, mm: kasvun ja oppimisen tuesta. Koulutoimen johtaja esitteli eri kylille sijoittuvien lasten määrät, koulukuljetus asiat yms. Kallion päivähoiton edustajat kertoivat, mitä päivähoitoa esiopetusoppilaille Sievissä Kallion toimesta tarjotaan ja mihin hintaan. Päivähoitoon hakuprosessi käytiin läpi myös. Sievin päivähoiton ohjaaja kertoi, että tänä keväänä esiopetusta ja päivähoitoa koskevia kyselyjä on tullut vähemmän vanhemmilta kuin muina vuosina. Pilotointi mallinnetaan harjoittelija Elina Kattilakosken avustuksella ProcessQuide menetelmällä.

Peruspalveluiden kehittämistä ja varhaiskasvatuspalveluissa toimivien johtajien **ammattillisen osaamisen vahvistamista** toteutettiin varhaiskasvatuksen johtamisen prosessikoulutuksena, jonka tuotti Ediva Oy:stä Sanna Parrila. Peruspalvelujen kehittämiseen liittyen Kalliolla ja Selänteellä on työstyetty kuntayhtymän yhteistä Vasu-asiakirjaa. Lapsikohtaista Vasu-

työskentelyä kehitettiin ottamalla käyttöön uusi mallinnettu versio lapsen Vasusta syksyllä 2010. Kalliossa eri hoitomuodot ottivat käyttöön erilaiset versiot lapsi-vasusta. Selänteellä lapsikohtaista Vasua on työstetty Haapajärven Satakielen päiväkodissa huomioiden kaikkien kuntien käytössä olevat mallit. Malli on otettu kaikissa päivähoitomuodoissa koekäyttöön. Perhepäivähoidon osalta Kalliossa ja Selänteellä kehitetään varahoitojärjestelmää lapsen ja perheen, perhepäivähoitajan sekä varahoitopaikan näkökulmasta. Lisäksi kartoitetaan perhepäivähoitajan kokemuksia omasta työstään ja sen mielekkyydestä. Perhepäivähoidon työryhmä on jaettu syksyllä 2010 kahteen työryhmään, molempien palvelualueiden omiksi kokonaisuuksiksi. Työryhmän jäsenet ovat kokeneet olevansa organisaation kehityskaarella eri vaiheessa, jolloin kehittämisen kohteet ovat eritasoisia. Perhepäivähoidon kehittämistyöryhmä sulautui Kalliossa kaikkien perhepäivähoidon ohjaajien jo olemassa olevaan kehittämistyöryhmään. Selänteellä perhepäivähoidon työryhmään kuuluu päiväkodin johtaja, lähihoitaja, perhepäivähoitaja sekä kaksi perhepäivähoidon ohjaajaa. Varahoidon kehittämisprosessi on molemmille alueille ajankohtaista.

Selänteen kehittämisalueella varhaiskasvatuksen johtamiskoulutuksen innoittamina on otettu käyttöön lomakkeisto, jota koulutuksessa käytiin läpi mm: häiriöpäiväkirja sekä varhaiskasvatuksen oppimisympäristöön on paneuduttu. Selänteellä on tehty asiakaskysely varahoidon toimivuudesta ja näiden vastausten pohjalta kehittäminen varahoidon järjestämiseksi jatkuu siltä osin, mitä vastauksista nousee esille. Varahoitoon kaivattiin tietoja lapsesta lomaketta, joka työstettiin käyttöön vuoden alusta. Varahoidon reissulomake on otettu vanhempien toimesta hyvin vastaan; varahoitoon on aina tullut reissulomake lapsen repussa. Kalliossa saman koulutuksen käyneet ovat ottaneet käyttöön pedagogisen johtamisen välineitä koko koulutusprosessin ajan. Pedagogisen johtamisen vuosikello on ollut uutta, joka on helpottanut johtamistyötä.

Kallion kehittämisalueella on alkamassa Savonia amk:n sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyö, jossa kartoitetaan päiväkodin yhteistyön suuntia. Tästä saadaan hyvä tuki, kun mietitään perhekeskusmallin verkostomaista mallia kuntatasolle. Opinnäytetyö tehdään teemahaastattelu menetelmällä Nivalan kaikissa päiväkodeissa.

Yhteistyön helpottamiseksi hanke on ostanut kaikkiin kehittämisalueen kuntiin yhden web-kameran, jotta matkoihin käytetty taloudellinen panostus pienenisi sekä työaikaa säästyisi. Kehittämisalueilla mietitään vielä, mitä yhteyttä tähän tarkoitukseen aletaan käyttää.

Asiakkaan osallisuutta pyritään vahvistamaan Kallion VASU-työryhmässä. VASU raportti laitettiin nettiin vanhempien ja henkilöstön kommentoitavaksi. Kommentteja tuli yhdeltä vanhemmalta ja Kallion erityislastentarhanopettajilta. Anna-Maija Puroila Oulun yliopistolta antoi kommentteja myös työryhmän käytettäväksi. Eeva-Liisa Kronqvist Oulun yliopistolta on ollut tässä prosessissa konsulttina. Päiväkodeissa lasten osallisuutta kehitetään osana ammattikorkeakoulun perus- ja jatkotutkintoja suorittavien opiskelijoiden käynnistämää opinnäytetyöprosesseja sekä Nivalassa että Pyhäjärvellä. Asiakkaiden osallisuutta on toteutettu kehittämistyössä kartoittamalla asiakkaiden näkemyksiä Bikva asiakaslähtöisellä arvioinnilla kummallakin kehittämisalueella.

Selänteen varhaisen tuen vertaistoiminnan kehittämiseen on valittu yksi vuoden 2010 tukiryhmään osallistunut äiti, hänen oman kiinnostuksensa mukaisesti. Tämä äiti on mukana suunnittelemassa syksyllä 2011 alkavan ryhmän toimintaa ollen itse mukana vertaistukena.

Vanhemmuuden ja varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseen pyritään kasvatuskumppanuuden rakentamisen ja vahvistamisen avulla Kallion ja Selänteen kehittämisalueilla. Varhaiskasvatuksen kehittämysyksikkö Varhis-hankkeen aikana Kallion alueelle koulutettiin kasvatuskumppanuuskouluttajia, jotka ovat jatkaneet työskentelyään myös Lapsen hyvä arki-hankkeessa. Keväällä 2010 koulutettiin Kallioon ja Selänteeseen yksi kouluttajapari molemmille alueille. Selänteeseen koulutettiin syksyn 2010 aikana yksi moniammatillinen kouluttajapari lisää. Kallion osalta kasvatuskumppanuuden peruskoulutusryhmät ovat käynnistyneet syksyn aikana, Selänteellä keväällä 2011 aloitti ensimmäiset moniammatilliset peruskoulutusryhmät.

Keski-Pohjanmaan amk:n sosionomiopiskelija on tehnyt vanhemmille kyselyn kasvatuskumppanuuden kehittymisestä 2000-luvulla Kallion alueen päiväkodissa. Kyselyyn on vastanneet vanhemmat, joilla on kokemusta useamman lapsen kohdalta. Tämä opinnäytetyö esitettiin 31.3.2011 olleessa ajankohtaisfoorumissa.

Kallion palvelualueella Nivalassa Vilkunan päiväkodissa tehdään Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikön sosiaalialan koulutusohjelman toimesta opinnäytetyötä liittyen lapsen osallisuuteen Vasu-työskentelyssä. Lapsiryhmän vanhemmille on tilattu hankkeen toimesta THL:n Vasu-tiedote. Lapsiryhmän työntekijät kysyvät vanhemmilta Vasu-keskusteluissa tiedotteen merkitystä.

Vanhemmuuden tukemiseen sekä varhaiseen puuttumiseen on Selänteen alueella aloitettu perheiden vertaisryhmätoiminnan mallinnus. Vertaisryhmätoiminta sai alkunsa Pyhäjärven ja Kärsämäen perheille 10.–11.9.2010 järjestetystä ”Ollaan yhdessä”-perheleiristä, joka toteutettiin Pyhäjärven seurakunnan leirikeskuksessa Pyhäjärven ev.lut.seurakunnan diakonin ollessa leiriemäntänä. Pyhäjärven seurakunta aikoo ottaa tämän kulu-erän ensi vuoden budjettiin, koska tämä toiminta tukee myös heidän tavoitteitaan. Perheet leirillä olivat yksinhuoltajaperheitä ja mukana oli äitejä lapsineen. Äitejä oli paikalla viisi ja lapsia 15 (ikävälillä 1-13 vuotta). Leirillä perustettiin Facebook sivustolle suljettu yhteisö näiden äitien väliseen vuorovaikutukseen, ylläpitäjänä toimii seurakunnan diakoni, joka oli mukana leirillä. Seuraava tapaaminen näillä perheillä oli Kärsämäellä 27.11, joka vietettiin pikkujoulun merkeissä. Hanke kustansi lapsille joulukalenterit ja äideille suklaarasiat, jotka löytyivät joulupukin jättämästä lahjasäkistä. Vertaisryhmätoiminnan työntekijälähtöinen tuki päättyi 2.4.–3.4.2011 olleeseen leiriviikonloppuun, jolloin osallistujat sopivat itse miten jatkossa pitävät yhteyttä tai tapaavat toisiaan. Tuohon tapaamiseen hanke osti äideille kukat ja lapsille pääsiäismunat. Työryhmän jatkosuunnitelmissa on jatkaa toimintaa syksyllä uudelle vertaistukiryhmälle. Kehittämiskoordinaattori mallintaa vertaisryhmätoiminnan ProcessQuide ohjelmalla yhdessä työryhmän kanssa. Haapajärven ja Reisjärven moniammatillinen ryhmä (liitteessä 4; vavu 2) on aloittamassa samanlaista toimintaa omien kuntiensä alueella. Leiri järjestetään syyskuussa Haapajärven seurakunnan leirikeskuksessa. Tämä työryhmä on kokoontunut kolme kertaa.

Mukana toiminnan suunnittelussa ovat seurakunta, neuvola, perhetyö ja päivähoito. Mukaan otetaan myös opiskelijoita alueen oppilaitoksista.

Kallion alueella Nivalan päiväkodissa kehitetään vahaiseen puuttumisen mallinnusta, joka kohdistuu Hoivaavan vuorovaikutusleikin menetelmään. Tällä menetelmällä on vaikutusta lapsen tunnetilojen hallintaan. Vanhemmat otetaan osalliseksi kehittämistoimintaan järjestämällä vanhemmille vapaamuotoisen illan vuorovaikutusleikkien opetteluun. Hanke on ostanut oikeudet käyttää Satu Korhosen työstämää Iloa vanhemmuuteen – opasta. Oppaan oikeudet on ostettu Kallion ja Selänteen lasten ja perheiden palveluiden käyttöön, opasta voi tulostaa ja jakaa vanhemmille rajattomasti. Kalliossa kiertävä erityislastentarhanopettaja Katja Kosonen on aloittanut henkilöstön kouluttamisen tämän oppaan käyttöönottamiseksi. Vastaanotto on ollut positiivinen.

2.3.3 Koulutusprosessit

Selänteen alueelta on ollut syksyllä 2010 kaksi henkilöä kasvatuskumppanuskoulutuksessa, varhaiskasvatuksen ohjaaja ja neuvolan terveydenhoitaja. Tälle raportointijaksolle on sijoittunut yksi koulutusjakso, joka kesti kolme päivää. Kasvatuskumppanuuskouluttajakoulutus (Taisto Lehtisen ja Aini Ronkaisen koulutus) tapahtui Pohjanmaan perhekasteen toteuttamana Vaasassa ja Seinäjoella 27 - 29.10 ja 22.11. Koulutukseen osallistui Selänteen toiminta-alueelta kaksi henkilöä.

Varhaiskasvatuksen johtamiskoulutukseen osallistuu Kalliosta kuusi henkilöä, joista yksi on perhepäivähoidon palvelupäällikkö ja viisi on perhepäivähoidon ohjaajia. Selänteelle tarjottiin neljää paikkaa koulutukseen, mutta heidän rajallisten henkilöstöresurssien vuoksi koulutukseen osallistui vain kaksi henkilöä. Molemmat ovat varhaiskasvatuksen ohjaajia, toinen perhepäivähoidon esimies ja toinen ryhmäperhepäivähoidon esimies. Raportoitavalla jaksolla koulutusta on ollut neljä päivää.

Moniammatillisen yhteistyön koulutus toteutettiin paikallisesti. Kouluttajina toimi TtT Arja Veijola ja TtT Hilka Honkanen, molemmat Oulun ammattikorkeakoulun opettajia. Tällä raportointijaksolla koulutukset olivat Kalliossa 2.12.2010 Nivalassa, jossa oli paikalla 20 henkilöä sekä 18.2.2011 Ylivieskassa paikalla 12 henkilöä sekä 5.4.2011 paikalla oli 12 henkilöä. Selänteen koulutuspäivät on aina pidetty Haapajärvellä. 3.12.2011 paikalla oli 18 henkilöä ja 17.2.2011 paikalla 12 henkilöä sekä 6.4.2011 paikalla 14 henkilöä.

Alueellisena koulutuksena on Kallion alueella toteutunut kasvatuskumppanuuskoulutuksen peruskoulutusta keväällä 2010 koulutettujen kouluttajien toimesta. Koulutusta on toteutunut kuusi päivää syksyn 2010 aikana. Selänteellä syksyllä 2010 koulutetut kouluttajat aloittivat maaliskuussa 2011 ensimmäisen koulutusryhmän. Huoli puheeksi koulutusta on Selänteen alueella toteutettu kahdessa ryhmässä. Yhdelle ryhmälle on annettu koulutusta yhteensä 4,5 h. Ensimmäinen ryhmä kokoontui Pyhäjärvellä 13.9 ja 20.10., ryhmässä oli 27 työntekijää koulutettavana. Toinen ryhmä kokoontui Haapajärvellä 6.10 ja 8.11. Koulutettavia oli 30 työntekijää. Koulutuksen toteuttivat Kallion työntekijät kehittämispäällikkö Marjut Parhiala sekä

sosiaalityöntekijä Kaija Leppälä. Paula Loukkola on käynyt kouluttamassa lastentarhanopettajia 2.11.2010 (57 osallistujaa) sekä 7.4.2011 (67 osallistujaa) kolme tuntia molemmilla kerroilla. Paikalla on ollut Kallion ja Selänteen lastentarhanopettajia. Kallio-Selänteen kehittämisalueiden koulutus- ja konsultaatioprosessit on koottu liitteeseen 7.

3. Alueellisen kehittäjäverkoston toiminta ja yhteistyö tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa

Alueellisen kehittäjäverkosto on kokoontunut seurantajakson aikana kaksi kertaa 24.11.2010 ja 30.3.2011. Hankkeen toimesta on toteutettu oppilaitosvierailuja sekä käyty konkreettisia yhteistyöneuvotteluja opiskelijoiden oppimisprosessien ja opinnäytetöiden integroimiseksi tiiviimmin kehittämistyöhön. Tähän mennessä on käynnistynyt 20 ammattikorkeakoulujen perus- ja jatkotutkintoihin liittyviä opinnäytetöitä sekä yliopiston kandi- ja progradutöitä hankkeen keskeisistä kehittämisen teemoista¹⁵.

Kallio-Selänteen alueella oppilaitosyhteistyö on toteutunut paikallisesti sekä alueellisen kehittäjäverkoston tapaamisissa. Keski-Pohjanmaan amk:n sosionomiopiskelijat ovat olleet mukana ajankohtaisfoorumien valmistelussa ja ilmoittautumisten vastaanottajina. Raudaskylän kristillisen opiston kanssa on käyty neuvotteluja **VOITTO**-hankkeen¹⁶ yhteistyö mahdollisuuksista, kuitenkin yhtymäkohtaa ei ole vielä löytynyt. Keski-Pohjanmaan amk:n sosionomiopiskelija on tehnyt vanhemmille kyselyn kasvatuskumppanuuden kehittymisestä 2000-luvulla. Kyselyyn on vastanneet vanhemmat, joilla on kokemusta useamman lapsen kohdalta.

Kallion palvelualueella Nivalassa Vilkun päiväkodissa tehdään Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosiaalialan koulutusohjelman toimesta opinnäytetyötä liittyen lapsen osallisuuteen Vasu-työskentelyssä. Lapsiryhmän vanhemmille on tilattu hankkeen toimesta THL:n Vasu-tiedote. Lapsiryhmän työntekijät kysyvät vanhemmilta Vasu-keskusteluissa tiedotteen merkitystä. Tuloksista raportoidaan kehittämiskoordinaattorille.

Kallion kehittämisalueella on alkamassa Savonian amk:n sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyö, jossa kartoitetaan päiväkodin yhteistyön suuntia. Tästä saadaan hyvä tuki, kun mietitään perhekeskusmallin verkostomaista mallia kuntatasolle.

Selänteen kehittämisalueella Savonian amk:n sosionomiopiskelija on tulossa tekemään opinnäytetyötä yhdessä Selänteen neuvolatyöstä vastaavan terveydenhoitajan ja perhetyöntekijän kanssa. Opinnäytetyönään hän vetää isille, joilla on 2-4 vuotiaita lapsia, vertaistukiryhmää. Kertoja tulee olemaan 6-8 ja sisällöt mietitään isien kanssa yhdessä.

¹⁵ Tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 5. ja opinnäytepankista (<http://www.sosiaalikallega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki/opinnaytepankki/opinnaytepankki/view>).

¹⁶ <http://www.rko.fi/voitto.php>

Ehdotuksina on mm: luontoretki lasten kanssa, kokkauskerta, keskustelua saunan lauteilla. Tukena tässä mallinnuksessa on moniammatillinen työryhmä (VAVU).

Kallion perhevalmennuksen uutta toimintamallia kehitetään Oamk:n sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuksen opinnäytetyönä. Opiskelija työskentelee Nivalan neuvolassa. Varhaisen tuen moniammatillinen työryhmä on suunnitelmien toteuttaja yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelijalle annettiin video Tukeva-tapaamisesta hyödynnettäväksi tähän opinnäytetyöhön. Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikön kaksi sosionomi opiskelijaa tekee opinnäytetyönään perhevalmennusmalliin liitettävän osion isille suunnatusta valmennuksesta. MLL:n vapaaehtoistoiminnan ohjaaja kouluttaa nämä opiskelijat vauvahieronnan perusteisiin, jotka he opettavat isille vertaisryhmässä. Tarkoituksena on, että isä on erityisosaaja vauvan hoidossa äidin rinnalla. Tämän perhevalmennuksen jatkoksi Rovaniemen amk:n terveydenhoitaja ja/sairaanhoitaja opiskelijapari kartoittaa opinnäytetyönään Vanhemmuuden vauvavuosisikelyllä vanhempien kokemia tuentarpeita omaan vanhemmuuteensa ensimmäisen lapsensa kohdalla. Kyselyn perusteella syksyllä 2011 vavu työryhmä suunnittelee moniammatillisesti toimintaa vanhemmuuden tukemiseksi.

Koillismaan alueella kasvatuskumppanuuteen liittyen Kuusamossa on käynnistynyt kaksi Oamk:n sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyötä. Toisen työ aiheena on tutkia alle 3- vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Opinnäytesuunnitelma valmistui syksyllä 2010 ja haastattelut suoritettiin helmikuulla 2011. Yhteistyössä ovat olleet kehittämissuunnittelijan lisäksi päivähoitajain ohjaaja sekä tutkimuspäiväkotien lastentarhanopettajat. Toisessa opinnäytetyössä tutkitaan lastentarhanopettajien kokemuksia kasvatuskumppanuuskoulutuksen vaikuttavuudesta. Suunnitelma valmistui alkuvuodesta 2011 ja haastattelut toteutettiin maaliskuun lopulla. Molemmat opinnäytetyöt tukevat hyvin alueen kasvatuskumppanuus- teemaa ja antavat valmistuessaan hyvää arviointitietoa.

Asiakkaan osallisuuteen liittyen Posiolla on tekeillä Oamk:n opiskelijoiden toimesta opinnäytetyö ”Osallisuus vanhempien näkökulmasta Posion päivähoitossa”. Posion päivähoitajan vastaava on ollut opiskelijoiden yhteistyökumppanina yhdessä kehittämissuunnittelijan kanssa. Opinnäytetyösuunnitelma valmistui vuodenvaihteen tienoilla ja 5.4. pidettiin vanhemmille infotilaisuus. Huhtikuun loppuun mennessä suoritettiin aineistonkeruu ja työ on tällä hetkellä analysointivaiheessa.

Moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen Taivalkoskella on käynnistynyt Kemi-Tornion amk:n opiskelijan toimesta moniammatilliseen perhetyöhön liittyvä opinnäytetyö. Selvitystyön tavoitteena on löytää keinoja parantaa eri viranomaisten yhteistyötä perhetyössä asiakkaan osallisuus huomioiden. Aineistonkeruu tapahtui helmi-maaliskuussa haastattelemalla ja työ on tällä hetkellä analysointivaiheessa.

Oulun Diakoniaopiston lähihoitajaopiskelijoille on pidetty lokakuussa videoneuvotteluyhteydellä Kuusamon mallin esittely ja ideoitu yhteistyömahdollisuuksia 4v. tarkastukseen liittyen sekä kuultu opiskelijoiden ajatuksia asiasta. Helmikuussa 2011 vastaava 4v mallin esittely toteutettiin videoneuvotteluyhteydellä Pyhäjärven toimijoille.

Huhtikuussa Koillismaan kunnat saivat yhteistyökumppaniksi Oulun yliopistolta kasvatuspsykologian opiskelijan, joka alkaa opintoihinsa liittyen tehdä kartoitusta alueen varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyöstä. Selvitystyön suunnittelupalaveri on sovittu kesäkuulle ja varsinainen työskentely käynnistyy syksyllä 2011.

Rukan päiväkodissa on käynnistynyt syksyllä 2010 leikkiin kohdentuva kehittämisprosessi. Yksikössä on paneuduttu leikkiympäristön kehittämiseen, leikin kehitysvaiheisiin sekä aikuisen rooliin lapsen leikin tukijana. Tähän liittyen on toukokuulla käynnistymässä opinnäytetyö-yhteistyö Oamk:n opiskelijoiden kanssa.

4. Muu verkostoyhteistyö

Hankkeen työntekijät ovat verkostoituneet aktiivisesti PaKaste-osahankkeiden, muiden Pohjois-Pohjanmaan kehittämishankkeiden sekä keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien kanssa kehittämisalueillaan. Seurantajakson aikana on osallistuttu PaKaste-hankkeen neuvottelukunnan kokoukseen 26.10.2010 Ranualla, Pohjois-Suomen Hyvinvointipäiville 3.-4.11.2010, valtakunnallisille neuvolapäiville 3.11.2010, Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan kutsuseminaariin 15.11.2010, PaKaste-hankkeen työkokoukseen Levillä 15.-16.11.2010, varhaiskasvatusmessuille Oulussa 19.11.2010 sekä Lastensuojelupäiville Oulussa 30.11.-1.12.2010. Lisäksi on työstetty tiiviisti loka-marraskuussa PaKaste2-jatkohankkeen suunnitelmaa työkokouksissa. Projektipäällikkö on osallistunut kevätkaudella PaKaste-työkokouksiin 10.2.2011, 28.3.2011 ja 27.4.2011.

LapsYTY hankkeen kanssa on aloitettu yhteistyön tekeminen Kallio-Selänteen alueella. Hanke on THL:n oman toiminnan kehittämistä. Tutkimusprofessori Marja-Leena Perälä ja erikoistutkija Nina Halme kävivät Kallio-Selänteen kehittämisalueelle haastattelemassa johtajien/työntekijöiden sekä asiakkaiden kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä. Raportti näistä haastatteluista on osana heidän LapsYTY hankkeen raporttia, joka ilmestyy vuoden 2011 aikana. 15.2.2011 Helsingissä THL esitteli LapsYTY¹⁷ hankkeen ensimmäisen vaiheen tuloksia. Tuossa seminaarissa oli mukana Kallion monitoimijainen joukko. Samalla matkalla Kallion työntekijät kävivät tutustumassa Heinolan perhekeskukseen ja saivat sieltä voimaannuttavan tunteen omasta tehdystä työstään. Kallio-Selänteen alueen kehittämiskoordinaattori oli mukana tällä matkalla.

Kallio-Selänteen alueen kehittämiskoordinaattori järjesti Selänteen työntekijöille tutustumiskäynnin Nuppu hankkeen vieraaksi Kokkolan perhekeskukseen 22.3.2011. Selänteen työntekijöistä oli mukana lapsi- ja perhepalvelujohtaja, varhaiskasvatuksen johtaja, neuvolan johtava terveydenhoitaja sekä MLL:n vapaaehtoistyön ohjaaja. Selänteen kehittämisalueelle

---

¹⁷http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/sosiaalipalvelut/lapset/hankkeet/hyvinvointisuunnitelmien_tila/seminaari%20150211/Documents/Per%C3%A4l%C3%A4_Johtaminen_Seminaari15022011x.pdf.

Haapajärvelle ollaan suunnittelemassa kunnan toimesta perhekeskusta, johon sijoittuisi ev.lut.seurakunnan, MLL:n sekä Selänteen toimintaa. Konkreettista tilaa kartoitetaan vielä.

Kevätkaudella hankkeen projektipäällikkö on osallistunut sosiaalialan osaamiskeskusten varhaiskasvatusverkoston (VOSKE-verkosto) tapaamiseen sosiaali- ja terveysministeriössä 23.3.2011.

5. Selvitys henkilöstön sekä koulutus- ja asiantuntijapalveluiden käytöstä

Hankkeen työntekijöinä toimivat projektipäällikkö Aira Vähärautio (1.8.2009-31.10.2011), jonka työpiste on Oulun yliopistolla ja työsuhde on Poske:n Pohjois-Pohjanmaan yksikköön ja Oulun seudun ammattikorkeakouluun. Kuusamo-Taivalkoski-Posio- alueiden kehittämiskoordinaattorina toimii Anu Määttä (17.8.2009-31.10.2011), joka on työsuhteessa Kuusamon kaupunkiin. Kallio-Selänteen alueiden kehittämiskoordinaattorina on Kirsi Anttila (17.8.2009-31.10.2011), joka on työsuhteessa Peruspalvelukuntayhtymä Kallioon. Kasvatuspsykologian opiskelija Elina Kattilakoski on aloittanut hankkeessa kolmen kuukauden pituisen harjoittelun, joka alkoi 14.3.2011. Hän on työsuhteessa peruspalvelukuntayhtymä Kallioon. Maalis-huhtikuussa hänen palkkionsa on ollut 1 015,72 € + sivukulut.

Lapsen hyvä arki-hankkeessa on järjestetty kehittämistyön prosesseja Tukevaa koulutusta **kaikille yhteisinä** prosesseina sekä **paikallisesti erityvinä** koulutuksina ja muina asiantuntijapalveluina.

Kaikille yhteisiä kehittämistyötä tukevia koulutusprosesseja on seurantajakson aikana ollut:

- Varhaiskasvatuksen pedagoginen johtaminen - Ediva Oy:n koulutus 13.-14.10.2010 ja 8.-9.12.2010 Oulun yliopistolla. Hanketta on laskutettu koulutuksesta sopimuksen mukaan. Kustannukset ilmenevät hankkeen talousraportista ja liitteestä 6.
- Moniammatillisen yhteistyön koulutus toteutettiin paikallisesti. Kouluttajina toimi TtT Arja Veijola ja TtT Hilka Honkanen, molemmat Oulun ammattikorkeakoulun opettajia. Tällä raportointijaksolla koulutukset olivat Kalliassa 2.12.2010 Nivalassa, jossa oli paikalla 20 henkilöä sekä 18.2.2011 Ylivieskassa paikalla 12 henkilöä sekä 5.4.2011 paikalla oli 12 henkilöä. Selänteen koulutuspäivät on aina pidetty Haapajärvellä. 3.12.2011 paikalla oli 18 henkilöä ja 17.2.2011 paikalla 12 henkilöä sekä 6.4.2011 paikalla 14 henkilöä.
- Koillismaan alueella moniammatillisen yhteistyön koulutus toteutui 17.11.2010 Taivalkoskella (17 osallistujaa), 1.3.2011 Posiolla (19 osallistujaa), 7.4.2011 Kuusamossa (15 osallistujaa).

Paikallisesti eriytyvät koulutukset on raportoitu alueiden kehittämisisosioissa Koillismaan osalta luvussa 2.2.3 ja Kallio-Selänteen osalta luvussa 2.3.3. Kouluttajien ja muiden asiantuntijoina

toimineiden palveluista aiheutuneet kustannukset ja koulutusten laajuudet tuntimäärineen on koottu Koillismaan osalta liitteeseen 6. ja Kallio-Selänteen alueen osalta liitteeseen 7.

Hanketyöntekijät ovat osallistuneet koulutuksiin seuraavasti:

- Koillismaan kehittämiskoordinaattori on osallistunut Pohjois-Suomen aluehallintoviraston järjestämille Hyvinvointi- ja terveystapahtumille 4.-5.11.2010 Oulussa, Näkömätön näkyväksi videoseminaariin Oulussa 15.11.2010, Kuusamon kaupungin Ediva Oy:ltä tilaamaan Vasu-seminaariin 27.11.2010 Kuusamossa sekä Liisa Keltikangas-Järvisen koulutuspäivään ”Millainen lapsi on normaali” 21.3.2011 (videoyhteys) .
- Kallio-Selänteen alueen kehittämiskoordinaattori on osallistunut 27.10.2010 Vaikuttavaa lastensuojelua – Lastensuojelun laatupäivään Oulussa, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston järjestämään Hyvinvointi ja terveys tapahtumille 4.-5.11.2010 Oulussa, Näkömätön näkyväksi videoseminaariin Oulussa 15.11.2010, Oulun Varhaiskasvatustapahtumille 19.11.2010, Johdetaanko lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kokonaisuutena -seminaariin 15.2.2011 Helsingissä, Työhyvinvoinnista, työyhteisötaitoista ja työlainsäädännöstä olevaan koulutukseen Nivalassa 16.3.2011 sekä TERPS hankkeen seminaariin 14.4.2011 Ylivieskassa.
- ProcessQuide-mallinnukseen perehdyttäminen Poske:n Lapin yksikön kanssa yhteistyössä Maarit Pirttijärven toimesta 7.4.2011 klo 9-11 videovälitteisesti (liitteessä 7.).
- ProcessQuide-mallinnuskoulutus - kouluttajana Antti Laitinen. Toteutus tapahtui PaKaste-yhteistyönä 11.4.2011 klo 9-16 Oulussa (liitteessä 7).

6. Tiedottaminen, verkkoympäristöt ja julkaisutoiminta

Lapsen hyvä arki-hankkeelle on laadittu omat **verkkosivut** osaksi PaKaste-hankkeen sivustoa (<http://www.sosiaalikallega.fi/kaste>). Sivustolle raportoidaan kehittämistyön alueellisia ja paikallisia prosesseja. Verkkosivuilla tiedotetaan kootusti hankkeen toimijoiden kokouksista, koulutuksista ja muista ajankohtaisista tapahtumista. Hankkeen keskeisten toimielinten pöytäkirjat ja muistiot julkaistaan verkkosivuilla. Sivusto on linkitetty hankekuntien ja kuntayhtymien kotisivuille sekä Oulun yliopiston kasvatustieteen tiedekunnan sivustolle.

Posken Lapin toimintayksikön ylläpitämää ja hankkeessa mukana olevien toimijoiden käytössä olevaa **verkkokonsultaatiopalvelua** (<http://www.sosiaalikallega.fi/verkkokonsultaatio>) on kehitetty vastaamaan entistä paremmin lapsiperhepalveluiden moniammatillisen työskentelyn haasteisiin vahvistamalla neuvolan ja perhetyö osaamisaluetta. Lapsiperhepalvelujen työntekijöitä on informoitu verkkokonsultaatiopalvelusta hankkeen tilaisuuksissa. Projektipäällikkö Aira Vähärautio on liittynyt verkkokonsulttiverkostoon konsultiksi lokakuun alusta.

Lapsen hyvä arki- hanke on ollut esillä Koillismaan paikallislehdissä seuraavasti: 4.11.2010 Koillissanomat otsikolla ”Posio osallistuu Lapsen hyvä arki- jatkohankkeeseen” ja 22.11.2010 Koillissanomissa otsikolla ”Lapsen hyvä arki kysyy Taivalkoskelta 3500 euroa. Painopisteenä

lapsiperheet” ja 10.2.2011 Koillissanomissa otsikolla ”Kasvatuskumppanuus korostuu uudessa lasten 4-vuotistarkastuksessa. Neuvolakäynneillä uskalletaan puhua vaikeistakin asioista.”

Kalajokilaakso-lehdessä oli 27.12.2010 artikkeli opiskelijoista, jotka aloittivat opinnäytetyönään perhevalmennuksen isäryhmän Kallio-Selänteen alueella. Kalajokilaakso-lehti raportoi 14.1.2011 THL:n vierailusta; Vanhemmat testasivat THL:n tutkimusta Sievissä. Artikkelissa kerrottiin THL:n Laps-YTY hankkeen vetäjien professori Marja-Leena Perälän sekä erikoistutkija Nina Halmeen vierailusta alueella. Kalajokilaaksolehdessä 2.2.2011 oli artikkeli ”Lapsen arki innoittaa yhteistyöhön”. Siinä kerrottiin Sievin esikouluun siirtyvien lasten vanhemmille suunnatusta tiedotusillasta. Artikkelissa haastateltiin vanhempia. Kalajokilaaksossa 11.2.2011 oli artikkeli otsikolla ”Kilvan äänessä isäkerhossa”. Se kertoi isien tuntemuksista isäryhmän merkityksestä. Kalajokilaaksolehdessä 7.2.2011 otsikolla ”Pieni lapsikin kaipaa lomaa” kerrottiin Paula Loukkolan pitämästä luennosta Selänteen ajankohtaisfoorumissa. Kalajokilaaksolehdessä sekä Keski-Pohjanmaassa oli artikkeli 7.2.2011 otsikolla ”Pilottileiri innosti osallistumaan”. Siinä oli esillä vertaistuen malli Selänteeltä terveydenhoitaja Marja-Leena Lehtomäen ja perhetyöntekijä Eeva Aulakosken esittämänä Selänteen ajankohtaisfoorumista. Kalajoki-lehti uutisoi 4.2.2011 ”Kallio lisää terveystarkastuksia”. Siinä kerrottiin Kallion ajankohtaisfoorumista. Lapsen hyvä arki hanke mainittiin MLL:n Pohjois-Pohjanmaanpiirin 2010 vuosikertomuksessa yhteistyökumppanina vapaaehtoistyönohjaajan kanssa.

Liite 1. Hanketyöntekijöiden tiimipalaverit ja kehittämispäivät

Aika	Asiasisältö
15.10.	PaKaste2-jatkohakkeen suunnittelua
18.10.	Ohjausryhmän kokousvalmistelut, PaKaste2-jatkohanke
2.11.	Ohjauksellinen valvontakäynti – Avi ja STM, Levin työkokouksen valmistelu, kehittämisalueiden ajankohtaiset asiat, gradun aihe Lapin yliopiston sos.työn laitokselle
8.11.	Ajankohtaiset asiat
24.11.	Ohjauksellisen valvontakäynnin ja Levin työkokouksen kuulumiset, kevään suunnittelua
16.12.	Kevään toiminnan suunnittelua, raportointi ja päätösseminaarit
10.1.	Ohjausryhmän kokousvalmistelut, loppuraportin painatustarjous, OY:n 3 kk:n harjoittelija
17.1.	Loppuraportin rakenne ja pilottien mallinnukset
1.2.2011	Kehittämispäivä- suunnittelua: Pohjoinen varhaiskasvatuspäivä, PaKaste-tulosseminaari, Kasku-verkoston tapaaminen 12.4. yliopistolla, mallinnustyön toteutuksesta ja ProcessQuide-ohjelmasta, loppuraportin rakenne, hankkeen loppuarviointikysely.
14.2.2011	Kasku-verkoston tapaaminen, loppuraportin kirjoittajat ja palaverit, ProcessQuide-ohjelma, Koillismaan koordinaattorin työskentely 1.8. jälkeen
28.2.2011	Ajankohtaiskatsaus alueilta, moniammatillisen koulutusprosessin arviointi, harjoittelijahaastattelusta sopiminen
15.3.2011	VOSKE-verkoston kuulumiset, ProcessQuide-koulutus, ajankohtaiset asiat
30.3.2011	PaKaste II-jatkohanke, alueellisen kehittäjäverkoston kokous, ajankohtaiset asiat
27.4.2011	Ohjausryhmän kokousvalmistelut, seurantaraportti, opiskelijajhteistyöstä sopiminen

Liite 2. Hankeorganisaatiokaavio

Liite 3. Koillismaan palaverit ja käsitellyt asiat 1.11.2010-30.4.2011

Palaveri	Aika	Paikka	Käsitellyt asiat
Koillismaan kehittämistiimi	2.12.2010 klo 13-16	Posio, Palvelukeskus Valkama	Ajankohtaiset kuulumiset valtakunnallisesti ja alueellisesti, Hankkeen hallinnointi ja talous, Vuoden 2011 toimintasuunnitelma, Ajankohtaisfoorumin ja päätösseminaarin aikataulus ja ohjelmarunko, Oppilaitosyhteistyön tilanne, Katsaus opinnäytetöihin, Loppuraportti ja arviointi, Kevään kokousaikataulus
	17.3.2011 klo 13-16	Taivalkoski, terveyskeskus	Ajankohtaiskatsaus. Loppuraportti ja arviointi. Kevään toimintasuunnitelma. Hankkeen hallinnointi ja talous. Syksyn 2011 koordinoituihin resursseihin. Hankkeen loppukauden kokousaikataulus.
Koillismaa	6.10.2010 klo 10-11.30	Kuusamo, kaup.talo	PaKaste2/ Lapsen hyvä arki2- jatkohankkeen suunnittelua kuulemistilaisuus Koillismaan kuntien osalta toimialajohtajien ja esimiesten kanssa.
	23.2.2011 klo 10-11.30	Puhelinneuvottelu	Moniammatillisen yhteistyön koulutusprosessin suunnittelu kevään osalta yhdessä Arja Veijolan, Hilka Honkasen ja Aira Vähäraution kanssa.
	2.3.2011 klo 10-10.30	ACP-palaveri	Harjoittelijan haastattelu yhdessä projektipäällikön kanssa.
	14.3.2011 klo 15-16	Puhelinpalaveri	Kehittämistiimin kokouksen valmistelu (mm. koordinoituihin 1.8. alkaen) projektipäällikön ja Koillismaan varhaiskasvatuksen vastuuhenkilöiden kanssa.
	6.4.2011 klo 14-15.30	ACP-palaveri/ Kuusamo, kaup.talo	Acp-yhteydellä tilannekatsaus pedagogiseen johtamiseen Sanna Parrilan sekä Selänteen ja Kallion toimijoiden kanssa. Paikallisen raporttiosion suunnittelu Koillismaan ohjaajien kanssa.
	13.4.2011 klo 8-9	ACP-palaveri	Kasvatuspsykologian opiskelijan kandin työn suunnittelupalaveri yhdessä opiskelijan ja projektipäällikön kanssa.
Posio/ työryhmä	5.10.2010 klo 12-14	Posio, Mielenterveystoimiston kokoushuone	Ajankohtaisfoorumin arviointi, Vertaishaastattelu- keskustelutilaisuuden arviointi, Moniammatillisen yhteistyön koulutuksen antia – yhteistyöpalaverin suunnittelu, Kasvatuskumppanuuskoulutuksen tilanne, 4v tarkastusmallin arviointi
	1.12.2010 klo 14-15.45	Posio, palvelukeskus Valkama	Kehittämissuunnitelman mukaisen hanketyön kuulumiset, Lapsen hyvä arki2- jatkohankkeen tilanne, Kevään toimintasuunnitelma
	9.2.2011 klo 12-14	Posio	Paikallisen kehittämistyön tilannekatsaus. Kevään suunnitelmat. Ajankohtaisfoorumit. Prosessien mallinnus. Loppuraportti.
	28.3.2011 klo 12-14	Posio, srk-talo	Loppuraportti. Moniammatillisen yhteistyön koulutus. Kevään aikataulus. Resurssointi syyskuu 2011. Neuvola-asiat. Tiedonsiirto.
Posio/ muut palaverit	5.10.2010 klo 9-11	Posio, päiväkoti	Pedagogisen ohjauksen vuosi suunnitelman laatiminen yhdessä päivähoiton vastaavan kanssa
	3.11.2010 klo 13-15	ACP-yhteys	Asiakkaan osallisuuteen kytkeytyvän opinnäytetyön jatko suunnittelu Oamk:n opiskelijoiden ja päivähoiton vastaavan kanssa
	8.11.2010 klo 12-14	Posio, päiväkoti	4v työryhmä; lomakkeen ja saatekirjeen arviointi, prosessin mallinnus fläppityöskentelyä
	1.12.2010 klo 12-13.45	Posio, päiväkoti	Kasvatuskumppanuuskouluttajien perehdyttäminen työmenetelmäohjaukseen. Peruskoulutuksen arviointia ja työmenetelmäohjauksen toteuttamisen suunnittelua.
	20.1.2011 klo 9.30-10.30	ACP-yhteys	Asiakkaan osallisuuteen kytkeytyvän opinnäytetyön aineistonkeruun suunnittelu Oamk:n opiskelijoiden, vastaavan opettajan ja päivähoiton vastaavan kanssa
	9.2.2011 klo 9-11	Posio, päiväkoti	Pedagogisen ohjauksen suunnitelma ja päivähoiton ajankohtaiset asiat päivähoiton vastaavan kanssa.
	23.3.2011 klo 11-12	Posio, mielenterv.tsto	Perhetyön asiakassuunnitelma ja raporttiin liittyvät asiat perhetyöntekijän kanssa.
	23.3.2011 klo 12-14	Posio, neuvola	Neuvolan kehittämistyön tilannekatsaus lastenneuvolan ja äitiysneuvolan terveydenhoitajien kanssa. Asiakasarvioinnin ja verkostotapaamisen suunnittelu.
	5.4.2011 klo 18-19.30	Posio, päiväkoti	Opinnäytetöihin liittyvä infotilaisuus vanhemmille ja päivähoiton henkilöstölle opiskelijoiden toimesta.
Kuusamo/ työryhmä	4.10.2010 klo 12-14	Kuusamo, kaupungintalo, valtuustosalin takaosa	Ajankohtaisfoorumin arviointi, Laajan 4v tarkastuksen esittely työryhmän toimesta, Varhaiskasvatussuunnitelmien päivityksen käynnistäminen
	11.11.2010 klo 12-14	Kuusamo, neuvola	Hanketyön kuulumiset, Lapsen hyvä arki2- jatkohankkeen valmistelu, Kevään toiminnan suunnittelu
	21.1.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Paikallisen kehittämistyön kuulumiset. Kevään toimintasuunnitelma. Ajankohtaisfoorumit. Prosessien mallinnus. Iloa v anhemmuuteen- materiaali. Loppuraportti.
	2.3.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Loppuraportti. Moniammatillinen yhteistyö/ palaverikäytännöt. Kevään tapahtumat/ aikataulus.
Kuusamo/ Vasu-työryhmä	20.10.2010 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Vasu- päivityksen työskentelystä sopiminen. Työryhmän perustaminen. Toimintasuunnitelman laatiminen. Nykytilan kartoitus lapsikohtaisista vasu-käytännöistä.
	3.12.2010 klo 12-13.30	Kuusamo, kaup.talo	Yksiköiden terveisten ja toiveiden läpikäyminen. Lomake-suunnittelun käynnistäminen.
	18.1.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Paula Loukkolan konsultaatiosta sopiminen. 3 vasun näkökulmaa. Vasun sisältöjen pohdinta.
	26.1.2011 klo 12.15-14	Kuusamo, kaup.talo	Paula Loukkolan konsultaatio. Mitä vasuun kirjataan. Lapsen ja vanhemman osallisuus. Vasu kasvattajan työvälineenä. Vasun todentaminen käytännössä.
	4.2.2011 klo 11.30-15.30	Kuusamo, kaup.talo	Fläppityöskentely vasun tavoitteista ja todentumisesta. Sisällöllinen keskustelu. Vanhemmille suunnatun kyselyn suunnittelu.
	2.3.2011 klo 14-16	Kuusamo, kaup.talo	Vanhempien palautteiden läpikäynti. Paulan konsultaatio. Pienempien työryhmien muodostaminen ja työskentelyn ohjeistus.
	22.3.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Vasu-lomakkeen konkreettinen työstäminen, "vasu-askartelu" pienryhmissä. Kasvattajan käsikirjan materiaalin kokoaminen.
	31.3.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Pienryhmien tuotosten purkaminen. Lomakkeen työstäminen.
Kuusamo/ muut palaverit	17.11.2010 klo 8-9.30	Kuusamo, neuvola	4v. työryhmän kokoontuminen. Lomakkeen ja saatekirjeen työstäminen. Yhteistyöstä, vastuista ja käytännön järjestelyistä sopiminen. Kokeiluvaiheen ja arvioinnin suunnittelu. Prosessin mallinnuksesta sopiminen.
	13.12.2010 klo 12-13	Kuusamo, kaupungintalo	Kasvatuskumppanuuteen liittyvän opinnäytetyön suunnittelu ja tilannekatsaus opiskelijan kanssa.
	14.1.2011 klo 12-13	Kuusamo, kaup.talo	Esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheen tarkastelu varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.
	17.1.2011 klo 12.15-13.15	Kuusamo, kaup.talo	Kasvatuskumppanuuteen liittyvän opinnäytetyön aineiston keruun suunnittelu Porkkatörmän ja Petäjäkankaan pk:n lastentarhanopettajien kanssa.
	8.2.2011 klo 9-11	Kuusamo, kaup.talo	Hankkeen tilannekatsaus Aini Naumasan kanssa.

	8.2.2011 klo 11-12	Kuusamo, kaup.talo	Tilannekatsaus ja kustannuksiin liittyvät asiat opiskelijan kanssa (Kasvatuskumppanuus vanhempien kokemana).
	10.2.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	Työmenetelmäohjaustapaamisten/ hoitajien kuukausipalaverien suunnittelu yhdessä perhepäivähoidon ohjaajan kanssa.
	2.3.2011 klo 8.45-9.15	Kuusamo, kaup.talo	Opinnäytetyön tilannekatsaus, haastateltavien "rekrytointi" yhdessä opiskelijan kanssa (Kasvatuskumppanuus- koulutuksen vaikutus lastentarhanopettajien ammatilliseen kasvuun).
	16.3.2011 klo 8.15-9	Kuusamo, kaup.talo	Hankkeen tilannekatsaus perheneuvolan henkilöstön kanssa.
	28.4.2011 klo 12-14	Kuusamo, kaup.talo	4v tarkastuksen ProcessGuide- mallinnus päivähoidon ja neuvolan toimijoiden kanssa.
Taivalkoski/ työryhmä	25.11.2010 klo 12-14	Taivalkoski, terveyskeskus	Kehittämistyön kuulumiset, Lapsen hyvä arki2- jatkohanke- keskustelua, Kevään toiminnan suunnittelua, Hyvinvointi- ja terveyspäivien antia
	2.2.2011 klo 14-16	Taivalkoski, terv.keskus	Kehittämistyön paikalliset kuulumiset. Kevään toimintasuunnitelma. Ajankohtaisfoorumit. Prosessien mallinnus. Loppuraportti. Ajankohtaisia oppaita työntekijöille.
	18.3.2011 klo 9-11	Taivalkoski, terv.keskus	Loppuraportti. Moniammatillinen yhteistyö/ Huoli-tiimi. Ylikunnallinen yhteistyö. Kevään aikataulut. Resurssit syksy 2011.
Taivalkoski/ muut palaverit	12.10.2010 klo 14-16	Taivalkoski, terveyskeskus	4v työryhmä. Taivalkosken mallin työstäminen Kuusamon mallin pohjalta.
	23.11.2010 klo 9-11	Taivalkoski, päiväryhmis Pirpana	Kasvatuskumppanuuskouluttajien perehdyttäminen työmenetelmäohjaukseen. Peruskoulutuksen arviointia ja työmenetelmäohjauksen toteuttamisen suunnittelua.
	25.11.2010 klo 12-14	Taivalkoski, päivähoitotoimisto	Kehittämistyön tilannekatsaus ja toiminnan suunnittelu päivähoidon osalta päivähoitohajajan kanssa
	20.1.2011 klo 12-14	Taivalkoski, Vuororyhmis Vekkuli	Vanhempainillan suunnittelu, vasu-työn ja kk-työmenetelmäohjauksen tilannekatsaus.
	26.1.2011 klo 17.30-19.30	Taivalkoski, Metsäoppilaitos	Erytisvarhaiskasvatukseen, 4v. tarkastukseen ja kasvatuskumppanuuteen liittyvä vanhempainilta.
	21.2.2011 klo 12-14	Taivalkoski, Päiväryhmis Pirpana.	Vasu-työryhmän kokous. Konsultaation suunnittelu.
	18.3.2011 klo 12-14	Taivalkoski, neuvola	4v neuvolan asiakasarvioinnin suunnittelu päivähoidon ja neuvolan toimijoiden kanssa.
	25.3.2011 klo 10-12	Kuusamo, kaup.talo	Taivalkosken sote-palvelujen organisaatiokaavio sekä olemassa olevat palaverikäytännöt ja muut ajankohtaiset asiat sosiaali- ja terveysjohtajan kanssa.
Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu	1.12.2010 klo 10-10.45 13.1.2011 klo 10-10.30	puhelinkokous	Oppilaitoksen ja hankkeen välisen yhteistyön ideointi yhdessä Seija Järven kanssa.
Oulun Diakoniaopisto	4.10.2010 klo 14.30-15.30	ACP-yhteys; Oulun Yliopisto - Kuusamo	Videoneuvotteluyhteydellä toteutettavan opetuskokonaisuuden suunnittelu. Sisällöllisen yhteistyön jatkotyöstäminen. Jatkotyöskentelystä sopiminen.
	20.10.2010 klo 8.30-10	Videoneuvotteluyhteys; Diakoniaopisto – Kuusamon kaup.talo	Hanke-esittely ja 4v tarkastusmallin esittely lähihoitajaopiskelijoille. Kehittämiskoordinaattori ja neuvolan osastonhoitaja.
	22.10.2010 klo 12.30-13.30	puhelinyhteys	20.10. tilaisuuden arviointi
THL	11.10.2010 klo 12-13	puhelinkokous	Kuusamon 4v lomakkeen ja saatekirjeen sekä toimintamallin läpikäyminen Arja Hastrupin kanssa.
Paula Loukkola	24.1.2011 4.3.2011 20.4.2011	puhelinkokous/ ACP-yhteys	Kuusamon vasu-työryhmän konsultaatioiden suunnittelu. Työryhmän terveisten ja vasu-työn tilannekatsaukset. Ajankohtaisfoorumin suunnittelu ja arviointi. Kasvattajan käsikirja.
Muut			
Sari Suhonen	15.3.2011	puhelinpalaveri	Kasvatuskumppanuuskouluttajien vertaistapaamisen sisällön suunnittelu.
Marjut Parhiala	23.3.2011 klo 8.30-9.30	Puhelinpalaveri	Kasvatuskumppanuus-kuulumisten vaihto sekä vertaistapaamisen sisällön suunnittelu.

Liite 4. Kallio-Selänteen kehittämisalueen palaverit ja käsitellyt asiat 1.11–30.4.2010

Palaveri	Aika	Paikka	Käsitellyt asiat
KALLIO/ VAVU työryhmä	15.10.2010 14-16	Ylivieska	Työryhmän jäsenten vastuullistamista, kehittämiskohteiden fokusointia. Koordinaattori oli puhelin yhteydessä
	29.11.2010 13-15	Ylivieska	Kuultiin hoivaavan vuorovaikutusleikin menetelmästä, vanhemmuuden vauvavuosi mietintä alkoi, päätettiin tutustua teokseen: Ehkäisevän lastensuojelun kirjava arki
	17.1.2011 14-16	Ylivieska	Isäryhmän kuulumisia, iloa vanhemmuuteen opas esiteltiin, vanhemmuuden vauvavuosi kyselyä suunniteltiin
	21.2.2011 14-16	Ylivieska	Heinolan reissuterveiset, vanhemmuuden vauvavuoden kyselyyn avuksi opiskelija, mukana oli Ylivieskan ev.lut seurakunnan edustaja
	21.3.2011 14-16	Ylivieska	Opiskelijan laatiman kyselyn pohdintaa, loppuraportin kirjoittamisesta sovittiin
SELÄNNE/ VAVU työryhmä	12.11.2010 8.30-10.30	Pyhäjärvi	Perheiden seuraavan tapaamisen (27.11 Kärämäellä) suunnittelua, sovittiin vertaistuen mallin jakamisesta alueelle
	1.12.2010 14-15.30	Pyhäjärvi	Palautte perheiden tapaamisesta, sovittiin henkilöistä, jotka ovat mallia tarpeen mukaan esittämässä
	5.1.2011 12-14	Pyhäjärvi	Suunniteltiin vertaisleirin ajankohtaa ja sisältöä, loppuraportin kirjoittamisesta keskusteltiin
	9.2.2011 13-15	Pyhäjärvi	Videoneuvotteluyhteys Kuusamoon laajasta 4. v tarkastuksesta, alustavaa suunnittelua perheleirille
	28.3.2011 12-14	Pyhäjärvi	Sovittiin leirille tulevista henkilöistä sekä opiskelijoiden osuuksista, päivän ohjelma päätettiin,
	14.4.2011 8.30-10	Pyhäjärvi	Palautte leiristä, mitä seuraavaksi pohdintaa
VAVU 2	26.1.2011 13.30-14.30	Haapajärvi	Puheenjohtajaksi valittiin Teija Myllylä ja sihteeriksi Sylvi Kamula, pohdittiin rahoituksen määrää mikäli leiri järjestetään
	21.2.2011 13-15	Haapajärvi	Keskustelua käytiin vertaisryhmän tarpeellisuudesta, päätettiin kysyä perheitä, millaista tukea kaivataan, leirikeskus pidetään varattuna
	25.3.2011 8-10	Haapajärvi	Leiri on päätetty toteuttaa, neuvola ja päivähoito päättävät perheet, joille vertaistukea tarjotaan
KALLIO/ VASU työryhmä	11.10.2010 11.30-15.30	Ylivieska	Vasu työryhmä (koordinaattori ei ollut paikalla)
	13.12.2010 12-14	Ylivieska	Vasu työn siistimistä, pohdittiin aikataulua jatkolle; työ menee kommentoitavaksi nettiin
	21.3.2011 12-14	Nivala	Vasun kommenttien läpikäyntiä, jatkosta sopimista, kasvattajan käsikirjaluonnoksen esittely
	13.4.2011 8.30-10	Nivala	Päätettiin lopullinen vasu ja laitetaan yhtymähallitukseen hyväksyttäväksi, kasvattajan käsikirjaa työstettiin
KALLIO/ Sievin pilotti	1.12.2010 13-15	Sievi	Sovittiin päivä, jolloin esioppilaiden vanhemmille järjestetään tiedotustilaisuus, pohdittiin tiedonsiirron sisältöä
	19.1.2011 14-16	Sievi	Tiedotusillasta sopiminen
	1.2.2011 17-20	Sievi	Tiedotusilta esiopetuksen siirtyvien lasten vanhemmille
	13.4.2011 12-14	Sievi	Palautte työryhmä työskentelystä, pohdittiin keitä yhteistyötahoja on hyvä pyytää mukaan, process guide ohjelman esittely
SELÄNNE/VASU työryhmä	21.10.2010 12-14	Kärämäki	Vasutyön eteneminen
	13.1.2011 12-13.30	Pyhäjärvi	Päätettiin laittaa vasu kuntayhtymähallituksen hyväksyttäväksi. Työryhmä päätti pitää tauon kehittämisessä, seuraava tapaaminen mahdollisesti toukokuussa
KALLIO PPH:n työryhmä	9.11.2010 9.-11.	Ylivieska	Sovittiin puheenjohtajuudesta ja sihteerin vuoroista. Sovittiin varahoidon järjestelmän yhdenmukaistamisesta, ajankohtaisfoorumin sisältöä käytiin läpi
	1.12.2010 10-11.30	Nivala	Varahoidon prosessista sopimista, ajankohtaisfoorumin palautte käytiin läpi
	10.1.2011 12-14	Ylivieska	Sovittiin loppuraportin kirjoittamisesta, tiedonsiirtolomakkeita käytiin läpi ,varahoidon kehittämisessä todettiin olevan vielä puutteita, joita käydään läpi esimiesten kokouksessa
	7.4.2011 12-13	Ylivieska	Sovittiin Sanna Parilan kanssa olevasta yhteydestä, hoitaja vasujen tekemisestä keskusteltiin, työryhmä sulautuu olemassa oleviin ja toimiviin ohjaajien työryhmäkokouksiin
SELÄNNE PPH:N työryhmä	9.11.2010	Haapajärvi	Sovittiin puheenjohtajuudesta ja sihteerin vuoroista. Varahoidon lomakkeisto päätettiin uudistaa, tiimikäytäntöjä mietittiin
	7.12.2010 14.30-15.30	Haapajärvi	Työstettiin lapsen reissukorttia varahoidon, vanhemmille kyselylomakkeet varahoidon toimivuudesta, hoitaja-vasut työstetään kevään 2011 aikana
	31.1.2011	Haapajärvi	Kyselylomakkeet vanhemmille varahoidosta, Lapsen reissukortin käyttö, hoitaja vasusta keskusteltiin (kehittämiskoordinaattori ei ollut kokouksessa)
	28.3.2011 14.30-16.00	Haapajärvi	Keskusteltiin reissukortin käytettävyydestä, vanhemmille suunnatusta kyselystä sekä hoitaja vasuista; hoitajilta saatu palautte sisällöstä käytiin läpi
SELÄNNE	12.11.2010 12.00-14.00	Haapajärvi	Ajankohtaisfoorumin suunnittelua, paikalla Minna Hattunen, Marja-Leena Lehtomäki, Hilka Maliniemi, Anu Sippola, Pirkko Säily
	10.12.2010 12-14	Haapajärvi	Ajankohtaisfoorumin suunnittelua, paikalla Minna Hattunen, Hilka Maliniemi, Anu Sippola,
SELÄNNE/ moniammatillinen kehittämistiimi	23.11.2010 13-15	Reisjärvi	Työryhmien tilanne käytiin läpi, päätettiin hankkia web-kamerat joka kuntaan, toivottiin videotapaamista Koillismaan toimijoiden kanssa, käytiin läpi kevään ohjelma
	24.2.2011 14-16	Pyhäjärvi	Käytiin läpi kehittämisen tilanne eri työryhmissä, etäyhteyksistä ei oltu kuultu mitään, koordinaattori kyselee jatkossa, loppuraportin kirjoittamisesta sopimista, kevään koulutukset käytiin läpi, hankkeen talous
	22.3.2011	Kokkola	Perhepalvelukeskukseen tutustuminen mukana Minna Hattunen, Heleena Talala, Marja-Leena Lehtomäki ja Pirkko Säily (MLL).(koordinaattori ei ollut mukana)
KALLIO/ moniammatillinen kehittämistiimi	12.10.2010 13-15	Ylivieska	Työryhmien tilanne käytiin läpi, syksyn toimintasuunnitelman päivittäminen, ajankohtaisfoorumin keskustelua
	12.1.2011	Ylivieska	Työryhmätyöskentely käytiin läpi, ajankohtaisfoorumin suunnittelua, hankkeen talous, kevään koulutukset todettiin

	9-11		
	22.3.2011 13-15	Ylivieska	Työryhmien tilanteet käytiin läpi, keskusteltiin perhekeskusmallin rakentumisesta, hankkeen talous esiteltiin, loppuraportin kirjoittamisesta keskusteltiin, kevään aikataulu käytiin läpi
Kallion oma kehittäjäverkosto	1.11.2010	Ylivieska	Keskusteltiin Marja Ranta-Niikun ja Pirjo Matikaisen kanssa VAVU työryhmän sitoutumattomuudesta sekä kehittämistiimin kokoontumisista useammin
	26.11.2010 13-15	Ylivieska	Kehittäjäverkon tapaaminen
	17.1.2011 12-13.30	Ylivieska	Ajankohtaisfoorumin suunnittelua, Perhepalveluverkostosta keskustelua
	14.2.2011	Heinola	Vierailu perhepalvelukeskuksessa
OPPILAITOS/OPIS-KELIJA tapaamiset	7.10.2010 14.00-15.00	puhelin-yhteys	Savonia opiskelijan kanssa opinnäyteyöstä
	17.11.2010 13-15	ACP yhteys	Oulu-Ylivieska, Aira Vähärautio, Johanna Rönkkömäki ja Kirsi Anttila sopivat Johannan opintojen suorittamisesta hankkeessa
	15.12.2010 7.30-9.30	Raudaskylä / Ylivieska	Voitto-hanke tapaaminen
	16.11.2010 8.30-9.00	Ylivieska	Opiskelijoiden kanssa tapaaminen palveluoppaan laatimisesta, mukana Marja Ranta-Niikku, Pirjo Matikainen ja Pirjo Jääskelä
	1.2.2011 10-10.30	Oulun yliopisto	haastattelu hankkeen harjoittelijaksi pyrkivälle Elina Kattilakoskelle
	10.2.2011 8.30-9.30	Ylivieska	Palveluoppaan laatimisesta keskustelua opiskelijoiden kanssa, Pirjo Jääskelä, Pirjo Matikainen ja marja Ranta-Niikku
Talouspalaveri	25.11.2010 10-11	Ylivieska	Talouspalaveri Aira Vähärautio, Kerttu Illikainen, Marja Ranta-Niikku ja Kirsi Anttila, sovittiin laskujen käsittelykäytännöistä
THL/LapsYTY hanke	10.12.2010 15-16	Puhelin-yhteys	Nina Halme otti yhteyttä tapaamisen sopimiseksi
	16.12.2010 14-15.30	Oulu	Puhelinneuvottelu Aira Vähärautio ja Kirsi Anttila hankkeesta, THL:lta Nina Halme ja Marja-Leena Perälä, sovittiin yhteistyöstä haastattelukierroksen yhteydessä
	20.12.2010 11-11.30	Puhelin-yhteys	Ulla Hietämäki Sievistä ja Kirsi Anttila, sovittiin perheiden kokoon kutsumisesta ja käytännön järjestelyistä.
	12.1.2011 13-16	Ylivieska	Moniammatillinen joukko työntekijöitä ja johtajia Kalliosta ja Selänteestä
	12.1.2011 18-20	Sievi	Asiakasryhmän haastattelu
MUUT	15.10.2010 9-11	Ylivieska/videoyhteys	Jatkohankkeesta keskustelua HEleena Tlalala, Minna Hattunen, Marja Ranta-Niikku, Aira Vähärautio
	26.10.2010	Ranua	Selänteen vertaistuen mallin esittely neuvottelukunnalle
	8.2.2011 13.-13.45	Puhelin-yhteys	Arja Veijola ja Hilka Honkanen/kehittämiskoordinaattori, kevään koulutusten fokusointia
	12.4.2011 16-19	Ylivieska	IVA arvioinnin haastattelu

Liite 5. Hankkeeseen kytkeytyvät opinnäytetyöt

Kehittämisen-alue	Aihe	Yhteistyötaho	Aikataulu
Kallio	Asiakkaan osallisuuden vahvistaminen ehkäisevässä perhetyössä - työntekijöiden näkökulma. Laadullinen tutkimusorientoitunut opinnäytetyö	Oamk/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2010-Syky 2010
	Lapsen näkökulma ja osallisuus päiväkodin lapsikohtaisessa Vasutyöskentelyssä (Vilkunan päiväkotinäkökulma, Nivala). Laadullinen tapaustutkimus.	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2010-Kevät 2011
	Kasvatuskumppanuuden kehittyminen Knuutinpuhdon päiväkodissa (Nivala) vanhempien näkökulmasta 200-luvun aikana. Laadullinen tapaustutkimus.	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2010-Kevät 2011
	Perhevalmennuksen uudistaminen	Oamk, sos. ja terv. alan jatkotutkinto, opinnäytetyö	Syky 2010-Syky 2011
	Perhevalmennuksen isäryhmätoiminta, 6 krt tapaamisia ensimmäistä lastaan odottaville isille. Toiminnallinen kehittämisprosessi. Mukana MLL.	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Syky 2010-kevät 2011
	Perhepalveluopas alle kouluikäisten lasten vanhemmille	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2011-Kevät 2012
	Perhepalveluohjaaja neuvolan ja perhetyön täydentäjänä Kallion ppky:ssä - kartoitetaan perhepalveluohjaajan tarvetta ja työmuotoja	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	kevät 2011-kevät 2012
	Päiväkodin moniammatilliset yhteistyöverkostot lapsiperhepalveluiden kokonaisuudessa	Savonia amk, Iisalmen sosiaali- ja terveysalan yksikkö, sosionomin perustutkinto	Kevät 2011-kevät 2012
	Iloa vanhemmuuteen –oppaan käyttöönotto Kallion päivähoitossa	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2011-
	Vanhemmuuden vauvuusvuosi-selvitys vanhemmuuden vahvuuksista vauvan ensimmäisenä elinvuotena	Rovaniemen amk, terveydenhoitajan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2011-
Selänne	Lapsen osallisuuden vahvistaminen päiväkodissa (Pyhäjärvi). Toiminnallinen kehittämisprosessi.	Oamk/sote, sosiaali- ja terveysalan amk:n jatkotutkinto	Kevät 2010-Kevät 2011

	Toimijoiden kokemuksia varhaisen tuen perheiritoiminnasta ja sen mallinnuksesta osaksi varhaisen tuen moniammatillista ja monitoimijaista toimintamallia. Yhteistyössä ovat mukana lastensuojelun perhetyö, neuvola, päivähoito, seurakunta, MLL ja Martta-järjestö.	Oamk/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Syky 2010- Syky 2011
	Isäryhmä 3-6 vuotiaiden lasten isille. 5-6 tapaamiskertaa eri sisältöaiheilla	Savonia amk, lisälmen sosiaali- ja terveysalan yksikkö, sosionomin perustutkinto	Kevät 2011- kevät 2013
	Palveluopas Selänteen peruspalvelukuntayhtymän lapsi- ja perhepalveluista	Keski-Pohjanmaan amk:n Ylivieskan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2011-
Koillismaa	Kasvatuskumppanuuskoulutuksen merkitys päiväkotityössä (Kuusamo). Kyselytutkimus.	Oamk/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2010- Kevät 2011
	Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta Kuusamon päivähoitossa. Laadullinen tapaustutkimus.	Oamk/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2010- Kevät 2011
	Asiakkaan osallisuus lapsiperhepalveluissa (päivähoito) -vanhempien näkökulma.	Oamk/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2010- Kevät 2011
	Moniammatillinen yhteistyö perhetyössä	Tokem/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2011- Syky 2011
	Varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyö	Oulun yliopisto, kandin tutkintoon liittyvä selvitystyö	Kevät 2011- Syky 2011
	Lasten leikki ja osallisuus Rukan päiväkodissa. Tapaustutkimus.	Oamk/sote, sosiaalialan koulutusohjelma, amk:n perustutkinto	Kevät 2011- Kevät 2012

Liite 6. Selvitys koulutus- ja asiantuntijapalveluiden käytöstä Koillismaaa 1.11.2010-30.4.2011

Nimi	Sisältö	Tunnit	Kustannukset	Aika, paikka ja osallistujat
Anja Niemi (kouluttajapari kehitt.koord. Anu Määttä , joka toimii kouluttajana osana perustyötään)	Kasvatuskumppanuuskoulutus: peruskoulutus (Kuusamo)	loka-joulukuu 34h tammikuu 12h	Laskutettu tällä raportointijaksolla 49h = 788,41e + sivukulut 168,56e + 12h = 195,96e + sivukulut 43,15e YHT: 1196,08e	KK- peruskoulutus/ ryhmä6/ 12osall. (perhepäivähoitajia) loka-joulukuu: 2.10., 23.10., 20.11. ja 11.12.2010 tammikuu: 14.-15.1.2011 + työmenetelmäohjaustapaamisia lokakuu 2010 -huhtikuu 2011 yht. 6 kertaa
Sirpa Kinnunen	Kasvatuskumppanuuskoulutus: peruskoulutus (Taivalkoski)	loka-joulukuu 40h	Laskutettu tällä raportointijaksolla 64h= 917,12e + sivukulut 196,08 YHT: 1113,20e	KK-peruskoulutus/ ryhmä1/ 10osall. (päivähoidonohjaaja ja 9 ryhmäperhepäiväkotien työntekijää) loka-joulukuu: 16.10., 13.11., 27.11., 10.12. ja 11.12.2010 + työmenetelmäohjaustapaamisia tammi-huhtikuu 2011 3+4 kertaa
Ulla Väisänen	Kasvatuskumppanuuskoulutus: peruskoulutus (Taivalkoski)	loka-joulukuu 40h	Laskutettu tällä raportointijaksolla 64h= 901,76e + 192,79e YHT: 1094,55e	KK-peruskoulutus/ ryhmä1/ 11osall. (päivähoidon vastaava ja 10 päiväkodin ja ryhmäperhepäiväkodin työntekijää) loka-joulukuu: 2.10., 29.-30.10., 12.-13.11. ja 10.-11.12.2010 + työmenetelmäohjaustapaamisia tammi-huhtikuu 2011 4+4 kertaa
Outi Mustonen	Kasvatuskumppanuuskoulutus: peruskoulutus (Posio)	loka-joulukuu 47,5h	Laskutettu tällä raportointijaksolla 64h = 1043,84e + sivukulut 216,28e YHT: 1260,12e	KK-peruskoulutus/ ryhmä1/ 11osall. (päivähoidon vastaava ja 10 päiväkodin ja ryhmäperhepäiväkodin työntekijää) loka-joulukuu: 2.10., 29.-30.10., 12.-13.11. ja 10.-11.12.2010 + työmenetelmäohjaustapaamisia tammi-huhtikuu 2011 4+4 kertaa
Raili Varanka	Kasvatuskumppanuuskoulutus: peruskoulutus (Posio)	loka-joulukuu 47,5h	Laskutettu tällä raportointijaksolla 64h = 1052,80e + sivukulut 218,14e YHT: 1270,94e	KK-peruskoulutus/ ryhmä1/ 11osall. (päivähoidon vastaava ja 10 päiväkodin ja ryhmäperhepäiväkodin työntekijää) loka-joulukuu: 2.10., 29.-30.10., 12.-13.11. ja 10.-11.12.2010 + työmenetelmäohjaustapaamisia tammi-huhtikuu 2011 4+4 kertaa
Ediva Oy / Sanna Parrila	Varhaiskasvatuksen pedagoginen johtaminen	4 pv	2x 2600e, josta Koillismaan osuus 2x 1040e	13.-14.10.2010 Oulu 8.-9.12.2010 Oulu Kehittämiskoordinaattori ja 5 Koillismaan päivähoiton esimiestä
	Vasu-seminaari	6h	Kehittämiskoord. osuus 20,33e	27.11.2010 Kuusamon kaupungin tilaama koulutus, osallistujina 103 Kuusamon ja Taivalkosken lapsiperhepalvelujen toimijaa
Hilkka Honkanen Arja Veijola	Moniammatillisen yhteistyön prosessikoulutus	4h + 4h 4h + 4h 4h + 4h	17.11.10 415e + matkakulut 185,60e 1.3. ja 7.4.11 kuluja ei vielä laskutettu tällä raportointijaksolla	17.11.2010 Taivalkoski Koillismaan kuntien lapsiperhepalvelujen toimijoita 17henk 1.3.2011 Posio Koillismaan kuntien lapsiperhepalvelujen toimijoita 19henk 7.4.2011 Kuusamo Koillismaan kuntien lapsiperhepalvelujen toimijoita 15henk
Paula Loukkola	Varhaiskasvatussuunnitelmatyö - konsultaatio - ajankohtaisfoorumin luento	9h 2h	Ei vielä laskutettu tällä raportointijaksolla	Konsultaatio puhelimitse/ ACP-yhteydellä: 24.1.2011, 26.1.2011, 2.3.2011, 4.3.2011, 20.4.2011 Ajankohtaisfoorumi 14.4.2011 Posio
Liisa Keltikangas-Järvinen	Millainen lapsi on normaali?	3h	Kehittämiskoordinaattorin osuus 50e	21.3.2011 videoneuvotteluyhteydellä toteutettu luento

Liite 7. Selvitys koulutus- ja asiantuntijapalveluiden käytöstä Kallio-Selänteen alue 1.11.2010-30.4.2011

Nimi	Sisältö	Tunnit	Kustannukset	Aika, paikka ja osallistujat
Ulla-Maija Miettälä ja Katja Kosonen	Kasvatuskumppanuuskoulutus: peruskoulutus	32	792,32 + sivukulut	27.-28.9., 21.-22.10., 4.-5.11. Kalliosta 14 työntekijää, (päiväkodista 8, ryhmäpph:sta 3 ja perhepäivähoitajia 3)
Kaija Leppälä ja Marjut Parhiala	Huoli Puheeksi koulutus	9	700€ + matkat 174,20 €	Ryhmä 1: 13.9.(2,5 h), 20.10.2010 (2h) Pyhäjärvi, Selänteen lapsi- ja perhepalveluiden työntekijöille (27 henk.) Ryhmä 2: 6.10., 8.11.2010 Haapajärvi, Selänteen lapsi- ja perhepalveluiden työntekijöille (30 henk)
Ediva Oy / Sanna Parrila	Varhaiskasvatuksen pedagoginen johtaminen	4 pv.	2774 €	13.-14.10 Oulu, Kalliosta 5 pph:n esimiestä, Selänne 2 varhaiskasvatuksen ohjaajaa 8.-9.12. Oulu, Kalliosta 4 pph:n esimiestä, Selänneestä 2 varhaiskasvatuksen ohjaajaa
Aini Ronkainen ja Taisto Lehtinen	Kasvatuskumppanuuskouluttaja-koulutus	6pv.	800 € 800 €	16.-17.9.10 Seinäjoki 2 Selänneestä 27.-29.10. Vaasa, 2 Selänneestä 22.11. 10 Seinäjoki, 2 Selänneestä
Hilkka Honkanen ja Arja Veijola	Moniammatillisen yhteistyön prosessikoulutus	8 8	828,97 € + yöpymiset 113,96€ + 77,66€ + matkat 511,56 €+ 459,36 € = 1991,51 € (Kevään koulutuspäivistä ei tullut vielä laskua. Arvio 828 €)	(Laskussa on mukana 22.9; Kalliosta 16 henk, 21.9 Selänne 20 henk.) 2.12.10 Kallio, 20 henkilöä ja Selänneellä 3.12.2010 18 henkilöä. 17.2.11 Selänne 12 henkilöä 18.2.11 Kallio 12 henkilöä 5.4.11 Kallio, 12 henkilöä 6.4.11 Selänne, 14 henkilöä
Paula Loukkola	Vasu-prosessin tuki Kallio-Selänne Selänteen ja Kallion lastentarhanopettajien koulutus Ajankohtaisfoorumin luennoitsija Selänne 2.3.11	5 pv ja prosessi 40 h 2*3 h 2	837, 95 € 486,60 € + matkat 358,24 € 140 € + matkat 182,50 €	6.9., 23.9., 11.10., Kallio 9 henk. 6 päivähoitosta, 1 koulun esiopetuksesta, 1 MLL, 1 ev.lut.srk ja kehittämiskoordinaattori 7.9., 21.10., Selänne 6 henk. (5 päivähoitosta, 1 MLL ja kehittämiskoordinaattori) + VASU:n kirjoittamistyö 2.11.10 paikalla 57 henkilöä, 7.4.11 paikalla 67 henkilöä 116 henkilöä lasten ja perheiden palveluista
Hannele Karikoski	Tiedotusilta esikouluun siirtyvien lasten vanhemmille Ajankohtaisfoorumin luennoitsija	1 1	130 € + matkat 144 € 320 € + matkat 140,20 €	69 vanhempaa 129 henkilöä lasten ja perheiden palveluista
Maarit Pirttijärvi/Poske *)	ProcessQuide-koulutus	2 h	Ei ole vielä laskutettu	7.4.2011 klo 9-11 videokoulutuksena. Osallistujina Anu Määttä, Kirsi Anttila, Elina Kattilakoski ja Aira Vähärautio
Antti Laitinen/ QPR Software Plc *)	ProcessQuide-koulutus	7 h	Ei ole vielä laskutettu	11.4.2011 klo 9-11 Oulun yliopistolla PaKaste-yhteistyössä. Osallistujina Anu Määttä, Kirsi Anttila, Elina Kattilakoski ja Aira Vähärautio

*) Kaikille hanketyöntekijöille yhteistä koulutusta.